TRST, petek
20. aprila 1956
Leto XII. - Št. 95 (3333)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 20 lir
Poštnina plačana v gotovini
Tel. 94 638, 93 808, 37-338

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din.

MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROČNINA: mesečna 400, vnaprej: četrtletna 1100, polletna 2100, celoletna 4100 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

PRVI DAN RAZGOVOROV MED SOVJETSKIMI IN ANGLEŠKIMI DRŽAVNIKI

Razpoloženje gostov in gostiteljev kaže na ugoden pričetek razgovorov

Prvo uradno poročilo o razgovorih bo objavljeno šele danes zvečer - Znamenja za ameriško odobravanje angleške politike na Srednjem vzhodu naj bi okrepila položaj Edena v angleško-sovjetskih razgovorih - Večerje na Downing Streetu so se udeležili tudi Churchill, Attlee, Gaitskell, Morrison in drugi britanski politiki

LONDON, 19. — Po določenem sporedu sta se maršal Bulganin in Nikita Hruščev danes dopoldne odpravila najprej v Whitehall, kjer sta položila venec pred spomenik padlim v obeh svetovnih vojnah. Na vencu je bil sledeči napis: «Vlada in ljudstvo Sovjetske zveze večnemu spominu hrabrih vojakov Velike Britanije, ki so skupno s hrabrimi vojaki naše države dali svoje življenje v prvi in drugi svetovni vojni v junaški borbi za mir in za varnost narodov».

Po obisku Buckimghamske palače, kjer sta se vpisala v seznam častnih gostov, sta sovjetska voditelja odšla v Downing Street, kjer jih je sprejel ministrski predsednik Eden. Navzoč je bil tudi zunanji minister Selwyn Lloyd. Razgovor je trajal tri četrt ure, torej četrt ure več, kot je bilo določeno po uradnem sporedu. Ko sta sovjetska voditelja odšla na sovjetsko veleposlaništvo, je bila na Downing Streetu takoj seja vlade, na kateri sta Eden in Lloyd podala svoje vtise o prvih stikih s sovjetskima voditeljema.

Na sovjetskem veleposlaništvu je danes veleposlanik Malik priredil na čast Bulganinu in Hruščevu kosilo, ki so se ga udeležili skoro vsi angleški ministri. Ko sta prišla Bulganin in Hruščev na veleposlaništvo, jih je tam sprejela londonska sovjetska kolonija: okrog 300 oseb, med katerimi je bilo kakih 70 otrok, od katerih sta dva poklonila Bulganinu in Hruščevu cvetje. Sovjetski in britanski voditelji so se zadržali na sovjetskem veleposlaništvu dve uri in pol. Ko so odšli, so bili vsi zadovoljni obrazov in so dlje časa pozirali za fotografe. Eden izmed novinarjem izjavil: «Žal mi ker vam ne morem še nič povedati. Nekoliko drugace se je izkazala izjava Hruščeva: «Je čudovito!» Član sovjetske delegacije Iljičev pa je povedal, da so si na kosilu izmenjali napitnice in da so po vrsti govorili Bulganin, Hruščev, Eden in vodilni laburistov Gaitskell. Po prvi sestanek, je dejal Iljičev, je pokazal, da pripisujeta obe strani kar največjo važnost vprašanjem, o katerih se bo razpravljalo v prihodnjih dneh. Dosedanji razgovori, je nadaljeval, so bili v prijateljskem ozračju in po bistvu. Vse se razvija po načrtih.» Britanski notranji minister pa je dejal, da je bilo med kosilom «vedno v prijetno» ozračje.

Maršal Bulganin je po kosilu na sovjetskem veleposlaništvu predlagal napitnico kraljici Elizabeti II ter pri tem izjavil, da je obisk sovjetskih voditeljev v Veliki Britaniji korak na cesti zbliževanja med obema državama in zmanjšanja mednarodnih napetosti. Bulganin je tudi dejal, da bo ta obisk pripomogel k izboljšanju medsebojnega razumevanja in prijateljskih odnosov. Zaželel je, da bi razgovori med britanskimi in sovjetskimi državniki dali rezultate, ki jih pričakuje ves naroda obeh držav kakor tudi narodi vsega sveta. Nato je nazdravil za uspeh razgovorov.

Na to je odgovoril Bulganinu, da bodo po Eden dejal, da bodo po sestanki državnikov v bodoče bolj pogosti, če bodo razgovori dali pozitivne rezultate. «Pozdravljamo prihod z odkritosrčnim veseljem», je dejal Eden ter izjavil, da bodo on in njegovi tovariši storili vse, kar je mogoče, da bo opravljeno konstruktivno delo, o kateremu je govoril Bulganin. Ko je v imenu vseh članov angleške vlade zahvalil sovjetskemu ministrskemu predsedniku za njegove besede, je ta nazdravil maršalu Vorošilovu ter sovjetskim voditeljem.

Potem je spregovoril še Hruščev, ki se je pridružil želji Bulganina. «Prišli smo k vam, je dejal Hruščev, v odkritosrčnostjo in z namenom izboljšamo odnose med našima državama. Razumemo, da ste ob našem obisku imeli težave, kajti v vaši deželi se gledajo vsi enako na naš obisk. Tako v konservativni kot v laburistični stranki so bile izjave za naš obisk in proti njemu. Mi imamo takšno situacijo za normalno in nismo zaradi nje nemirni. Smo politiki in razumemo, da ne more biti vsem enotnega mnenja o vprašanjih, kot so odnosi med našimi državama».

«Kot mislimo, je dejal Hruščev v nadaljevanju svojega govora, da bo naš obisk v splošnem dal pozitivne rezultate. Potem je Hruščev rekel, da so sicer med Angleži tudi taki, ki do nas ne goje posebne simpatije. Vsekakor pa je tudi, da jih tudi med njimi ni mnogo, ki bi hoteli ovirati spore s silo orožja, kar je bistveno. Naši razgovori bodo imeli uspeh, če nas bodo imeli misel o naporih naših držav za mir, za miroljubno reševanje spornih in nerešenih vprašanj».

Potem je Hruščev nadaljeval: «Gospodje, komunizem vam ne ugaja. To vemo in ne prikrivamo, da kapitalizem pa nam ne ugaja. Toda živeti moramo v miru. Naravno, da ne zahtevamo od vas nikake ljubezni do nas, toda nikakor ni mogoče mimo dejstva, da obstaja velika država kot Sovjetska zveza. In ta država hoče mir ne pa vojno. Kot pravi ljudstvo, je treba živeti s sosedom, ki nam ga je bog dal, in ne s takim, kot bi ga hoteli. Če se lotimo reševanja mednarodnih problemov izhajajoč s podobnega stališča, potem je vedno mogoč sporazum. Izhajajoč z drugačnih stališč pa se lahko prijetno razgovarjamo in smehljamo, toda ostali bomo s praznimi rokami.» Hruščev je potem poudaril potrebo miroljubnega sožitja; sporna vprašanja se z vojno ne rešujejo, kot so pokazale izkušnje temveč se le še zaostrujejo. Z modernimi uničevalnimi sredstvi lahko vojna privede samo do neizmernega uničenja in treba je storiti vse, da se vojna prepreči.

Glede na glasove, da hoče SZ ustvariti razdor med ZDA in Veliko Britanijo, je Hruščev dejal, da to absolutno ni res. Na koncu svojega govora je Hruščev napil okrepitvi prijateljstva med narodi SZ in Velike Britanije.

Popoldne ob 15.30 sta se ministrski predsednik Anthony Eden in zunanji minister Selwyn Lloyd na Downing Streetu št. 10 sestala z maršalom Bulganinom in Nikito Hruščevom. Razgovor med angleškima in sovjetskima voditeljema se je končal kmalu po 18. uri in je torej trajal dobri dve uri in pol. Stirje državniki so že imeli danes kratek razgovor po kosilu na sovjetskem veleposlaništvu. Tega razgovora sta se udeležila tudi Gromiko in Malik.

O sestanku na Downing Streetu je Foreign Office objavil kratko poročilo, v katerem javlja, da so se sovjetski in britanski voditelji dogovorili, da se ne bo objavljalo nič o vsebini in razvoju njihovih razgovorov. V poročilu, ki bo objavljeno jutri zvečer, bodo naznačena glavna vprašanja, o katerih so že razpravljali. Današnje poročilo še dodaja, da imajo razgovori bolj obliko proste izmenjave gledišč kot pa obliko konference, ki se drži vnaprej določenega dnevnega reda in ki ji je namen, da reši določena vprašanja.

Kolikor se je zvedelo, je bil predmet današnjih razgovorov tudi širok pregled odnosov med Veliko Britanijo in Sovjetsko zvezo od druge svetovne vojne sem. Z obeh strani se je poudarjala želja, da bi se odnosi med obema državama zopet okrepili. Govorilo se je o trgovini, o možnosti, da bi se vzpostavili normalni stiki med navadnimi državljani obeh držav in pa o perspektivah za novo angleško-sovjetsko pogodbo o ribolovu.

Po sestanku na Downing Streetu sta se Bulganin in Hruščev vrnila v Hotel Claridge. Ob 20,15, torej s polurno zamudo glede na določeni spored, sta odšla ponovno na Downing Street, kjer je ministrski predsednik Eden na čast sovjetskih gostov pripravil večerjo. Že pred njima je bil tam tudi Winston Churchill ter bivši laburistični leader Attlee. Od laburistov sta bila tam tudi Gaitskell in Morrison. Bulganin in Hruščev sta odšla z Downing Streeta opolnoči.

V svoji oddaji za Severno Ameriko je moskovski radio danes zjutraj dejal: «Nekateri listi v ZDA slikajo obisk sovjetskih državnikov v Veliki Britaniji s temnimi barvami. Zdi se, da so nekateri časnikarji ter politiki na Zapadu kar obsedeni z mislijo, da hoče Sovjetska zveza razbiti enotnost Zahoda. V resnici pa bi dober zgled sodelovanja med Anglijo in Sovjetsko zvezo lahko pripomogel k napredovanju v sodelovanju med SZ in ZDA; to sodelovanje so doslej ovirali stari predsodki, zastarele politične ideje in umetne ovire. Čas je že, da se izgladi pot za novo politiko.»

«New York Times» pa piše danes: «Prav nič na tem potovanju ni treba, da povzroča nervoznost v ZDA. Lahko se zanesemo na sposobnost in britanski dober čut.»

Foreign Office je izrazil svoje zadovoljstvo, da so ZDA pristopile h gospodarskemu odboru bagdadskega pakta. Ta pristop smatrajo v Londonu kot značilno priznaje angleški politiki na Srednjem vzhodu, ki naj obenem okrepi položaj Edena v angleško-sovjetskih razgovorih. Nadalje tolmačijo v Londonu ameriški pristop h gospodarskemu odboru bagdadskega pakta kot jasen opomin za Sovjete, naj ne poskušajo ločiti Anglijo. od ZDA, in kot izraz washingtonskega zaupanja v Edena kot posredovalca.

V zvezo s tem vprašanjem se lahko spravi tudi izjava ameriškega veleposlanika v Londonu Aldricha pred člani Rotary Cluba v Coventryju. Aldrich je namreč dejal, da je treba izbrisati «napačni» vtis, da bi obstajale politične razlike med ZDA in Veliko Britanijo o Srednjem vzhodu. Vse to naj bi pokazalo, da obstaja trdna, enotna angloameriška fronta, v imenu katere govori Eden s svojimi gosti.

Pozitiven element za londonske razgovore je gotovo sporočilo generalnega sekretarja OZN, da sta se tako Egipt kot Izrael obvezala, da se bosta brezpogojno držala premirja. Predstavnik Foreign Officea je to vest označil za zelo dobro ter poudaril, da sta doslej tako Egipt kot Izrael vedno poskušala postavljati nekakšne pogoje za svoje obveze.

Po tem, kar se je doslej zgodilo ob obisku Bulganina in Hruščeva v Londonu in po tem, kar se je izvedelo o njunih dosedanjih razgovorih z britanskimi državniki, tukajšnji politični opazovalci še ne morejo dajati kakih posebnih izjav. Tako iz kratkega poročila, ki ga je danes zvečer objavil Foreign Office, kakor iz skopih izjav, ki so jih dali posamezni udeleženci po kosilu na sovjetskem veleposlaništvu se skuša uganiti, kaj in kako so se doslej državniki razgovarjali. Če bi sodili po videzu in ozračju tako v angleških kot v sovjetskih krogih, bi lahko rekli, da so se razgovori doslej razvijali odkrito in prisrčno. V besedah člana sovjetske delegacije Iljičeva, da «se je že od prvega sestanka pokazalo, da pripisujeta obedve strani kar največjo važnost vprašanjem, o katerih se bo razpravljalo v sledečih dneh», vidijo londonski politični opazovalci znamenje, da so tudi s sovjetske strani priznali kot upravičeno nujnost, ki jo zahtevajo Angleži za razgovore o Srednjem vzhodu.

Skupina 160 sovjetskih mornarjev je danes obiskala London. Mornarji so bili najprej na sovjetskem veleposlaništvu, nato so odšli na pokopališče na Highgatu, kjer so si ogledali grob Karla Marxa, potem pa so obiskali Buckinghamsko palačo, Westminstrsko opatijo, parlament, katedralo sv. Pavla in Tower.

Iz Rusije sta prispela po morju v Epsom dva mongolska konja zlatorumene barve, kar je nenavadna barva za to pasmo konj. Zdi se skoraj gotovo, da bosta sovjetska voditelja ta dva konja podarila angleški kraljici, ko bosta prihodnjo nedeljo sprejeta na gradu Windsor. Verjetno je tudi deset tednov star medvedek, ki ga imajo sedaj na sovjetskem veleposlaništvu, določen za darilo princu Karlu in princesi Ani.

Angleški proračun ugodno sprejet

LONDON, 19. — Britanska vlada se je danes dopoldne sestala, da prouči, kako je bil v državi sprejet državni proračun. V vladnih krogih so mnenja, da je bil sprejem dovolj ugoden. Glavni učinek proračuna je bil včeraj ta, da se je fun šterling dvignil v primerjavi z dolarjem in da je prvič po avgustu 1954 prekoračil kvoto 2,81. Tudi delnice večjih družb so se znatno dvignile na finančnem trgu cityja.

V poslanski zbornici je laburist Harold Wilson napadel proračun, vendar pa je silovitost njegovega besednega napada zmanjšal sklep vodstva laburistične stranke, da laburisti ne bodo stavili predloga za nezaupnico vladi. Bolj aktivna pa se zdi opozicija sindikalnih krogov in kongres škotskih trade-unionov, ki je prav sedaj v Perthu, je izglasoval resolucijo, ki obsoja vladne finančne ukrepe.

Potres v Španiji

MADRID, 19. — Nocoj so čutili v pokrajini Granada močan potresni sunek. Po prvih poročilih so bile štiri osebe ubite in mnogo ranjenih. Več hiš se je porušilo v vaseh Albolote in Atarace, mnogo pa jih je bilo hudo poškodovanih.

Načelen sporazum o pravilniku mednarodne ustanove za atomsko silo

Pravilnik, ki ga je načelno odobrilo 12 držav, bo predložen v proučitev splošni konferenci o miroljubni uporabi atomske sile, ki bo septembra v okrilju OZN

WASHINGTON, 19. — Danes so objavili poročilo, ki javlja, da so Velika Britanija, Francija, ZDA, Sovjetska zveza in drugih osem držav dosegle sporazum o pravilniku mednarodne ustanove za atomsko silo. Namen ustanove je, spodbujati uporabo atomske sile v miroljubne namene. Pravilnik bo predložen v nadaljnjo proučitev na splošni konferenci o miroljubni uporabi atomske sile, ki bo septembra na sedežu OZN v New Yorku. Poročilo pripominja, da so nekatere delegacije izrekle pridržke o nekaterih podrobnostih, vse pa so odobrile pravilnik v celoti.

Dvanajst držav, ki so načelno odobrile besedilo pravilnika, so: Avstralija, Belgija, Brazilija, Kanada, ČSR, Francija, Indija, Portugalska, Južna Afrika, Velika Britanija, Sovjetska zveza in ZDA. Delovna skupina dvanajstih držav je imela 18 sej od 27. februarja do 18. aprila in je razpravljala na podlagi ameriškega načrta. V poučenih krogih zatrjujejo, da med ZDA in SZ ni sedaj nobenega nesporazuma več glede temeljnih točk načrta. SZ je sprejela ameriško zahtevo, naj nova agencija vodi strogo nadzorstvo nad vsem atomskim materialom, ki ga bo zbirala in naj ga da na razpolago za različne miroljubne namene. To so sklenili, da bi preprečili kateri koli državi, da bi atomski material skrivaj uporabljala za izdelovanje orožja. Poleg tega se je SZ odpovedala prvotni zahtevi, naj bi bila dejavnost agencije podvržena vetu članov Varnostnega sveta OZN. Glede tega so dosegli kompromis med sovjetsko in ameriško tezo, da bo agencija poročala o svojem delovanju glavni skupščini in Varnostnemu svetu OZN, ne da bi bila podvržena neposrednemu nadzorstvu.

Kompromis je bil dosežen tudi glede sestave upravnega sveta agencije. V tem svetu naj bi bilo 22 ali 23 držav, in sicer: pet glavnih «atomskih» držav: ZDA, SZ, Velika Britanija, Francija in Kanada, tri države, ki razpolagajo z atomskimi surovinami, pet držav, ki naj vsaka predstavlja določeno geografsko področje, devet ali deset držav, ki ne razpolagajo z uranom ali torijem. Prvih pet držav bi bile stalne članice «sveta guvernerjev», ostale bi vsako leto izvolili vsi člani na predlog petih velesil.

Med glavnimi pridržki glede načrta, po katerem bodo razpravljali na konferenci, ki bo septembra v New Yorku, pa so: sovjetski pridržek, da postavi vprašanje sprejema Kitajske v agencijo, in indijski pridržek, da znova načne vprašanje nadzorstva, ki naj ga agencija izvaja nad uporabljanjem cepljivih snovi, ki se bodo posojale ali prodajale v okrilju agencije. Indija sodi, da strogo nadzorstvo, ki ga določa načrt, v določeni meri lahko postavi gospodarsko manj razvite dežele v odvisnost industrijaliziranih držav in tistih, ki razpolagajo s cepljivimi snovmi.

Agencija Tass pa javlja iz Moskve, da so v Sovjetski zvezi ustanovili centralno ustanovo za atomsko silo. «Nova ustanova, pravi agencija, je bila ustanovljena, da se zagotovi obširna uporaba atomske sile na vseh področjih državnega gospodarstva in za razvoj sodelovanja med Sovjetsko zvezo in drugimi državami na področju miroljubne uporabe atomske sile. Centralna ustanova za atomsko silo ima nalogo pripraviti načrte za atomske reaktorje za električne centrale ter za druge energetske naprave in voditi delovanje za znanstveno raziskovanje, katerega namen je, najti druge sisteme uporabljanja atomske sile.»

Nova ustanova bo podrejena sovjetskemu ministrskemu svetu in jo bo vodil Efim Pavlovič Slavski.

Predlog konference sociologov

ZAGREB, 19. — Mednarodna konferenca sociologov, ki je danes končala svoje delo v Zagrebu, je sklenila predlagati UNESCO ustanovitev instituta za raziskovanje uspešnega razvoja nerazvitih držav v Sredozemlju. V razpravi o razvoju nerazvitih področij so delegati posebno poudarjali pomen industrijskega razvoja in njegove vloge za družbeni razvoj posameznih držav. Konferenca je prav tako opozorila na važnost razdelitve naravnih bogastev in na izvedbo agrarne reforme v nekaterih sredozemskih državah kot pogoj nadaljnjega družbenega razvoja teh držav.

„Sovjetska enciklopedija" črta Kao Kanga

MOSKVA, 19. — V 39. zvezku «Sovjetske enciklopedije», ki se je pojavil včeraj v Moskvi, so obdelana gesla od «Sigichoar» do «Sok» in bo torej geslo «Stalin» prišlo na vrsto v 40. zvezku. Pač pa sta 39. zvezku pridani dve novi strani, ki naj nadomestita dve strani v 10. zvezku enciklopedije. Na teh straneh je namreč fotografija in tekst o kitajskem revolucionarju Kao Kangu, ki je bil podpredsednik LR Kitajske. Kao Kang je bil obtožen dejavnosti proti kitajskemu ljudstvu in kitajski KP ter je v prvih dneh preteklega leta napravil samomor. To je drugič, da sovjetska enciklopedija zahteva odstranitev imena in fotografije neke politične osebnosti; prvič se je to zgodilo za Berio.

TEHERAN, 19. — Uradno javljajo, da iranski šah ne bo odpotoval na obisk v Moskvo 1. junija, kakor je bilo prvotno javljeno, pač pa 25. junija.

Razprtije med vladnimi strankami zaradi ločitve IRI in političnih volitev

Segnijevemu obotavljanju glede roka ločitve IRI so vzrok volilni fondi Confindustrie - Ali bo politični volilni zakon izglasovan pred majskimi volitvami? - Tupini zanikal nesoglasje vlade z Gronchijem

(Od našega dopisnika)

RIM, 19. — Danes bi morala poslanska zbornica nadaljevati razpravljanje o ločitvi IRI od Confindustrie, da bi prišlo do razčiščenja vprašanja vladnega stališča, ki ga Segni v svojem dolgem govoru včeraj ni hotel točno označiti. Predvidoma bo ponovna razprava jutri. Segni je v svojem govoru popolnoma zamolčal rok, do katerega se vlada obvezuje izvršiti ločitev IRI. To obotavljanje se tolmači z vmešavanjem trojne zveze delodajalcev, ki jo vodi Confindustria, v vladne zadeve. Upravičeno se predpostavlja, da gre za volilne fonde Confindustrie za demokristjansko stranko. Zato se bo zadeva do kraja pojasnila šele tedaj, ko bodo v zbornici glasovali o socialističnem spreminjevalnem predlogu in ko bo prišlo do točne določitve roka za ločitev IRI. Poudariti je treba, da je zbornica v tem pogledu že izglasovala točen sklep o ločitvi.

Segnijeva nejasnost pa se tolmači tudi z dejstvom, da vladajo v krščanski demokraciji razprtije: demokristjanski poslanci se niso mogli zediniti niti glede spreminjevalnega predloga demokrščanskega sindikalista Pastoreja, ki je predlagal rok enega leta za izvedbo ločitve, začenši od ustanovitve novega ministrstva za državne udeležbe v podjetjih. Demokristjanska desnica pa ne bi hotela določiti nobenega roka, tako da bi mogla v brezkončnos odlagati ločitev podjetij IRI od Confindustrie, kateri ta prinašajo dobre dohodke.

Razprtije pa niso samo v vladni stranki, temveč tudi med vladno stranko po eni strani in ostalimi tremi malimi strankami. Zaradi tega se je Segni sestal s predsednikom demokrščanskih poslancev Piccionijem, da bi se z njim pogovoril o načinu, kako bi se izognili javnim nesporazumom tako v sami stranki kot tudi v vladni koaliciji, kar je prišlo do izraza pri glasovanju za izvolitev predstavnikov za evropsko posvetovalno skupščino. Desno krilo je onemogočilo izvolitev predstavnika levega krila Pastoreja, levo krilo pa je onemogočilo izvolitev desničarjev Tognija in Carcaterre. Desničarji so zlasti razburjeni zaradi tega, ker da Fanfani preveč popušča pred malimi strankami. Vse tri male stranke namreč zahtevajo čimprejšnje izglasovanje zakonskega načrta za politične volitve, ki so bile določene za leto 1958. Segni se je namreč obvezal, da bo do izglasovanja prišlo že pred upravnimi majskimi volitvami. To zahtevo so danes sklenili ponoviti socialdemokrati, ki so pooblastili predsednika svoje poslanske skupine Simoninija, naj se o tem pogovori s predsednikom senata, Saragat bo zahtevo postavil Segniju, tajnik PSDI Matteotti pa Fanfaniju. Bistvo zadeve je namreč v pričakovanju, da bo zaradi upravnih volitev vlada dala ostavko, da bo zato prišlo do nove vlade ter da bi odobritev zakona za politične volitve mogla postati ponovno negotova.

Tudi liberalec minister De Caro se je o tem razgovarjal s predsednikom senata, ki mu je obljubil, da bo ukrenil vse potrebno za pravočasno izglasovanje zakona. Predsednik senatne komisije za notranje zadeve pa je sklical sestanek, da bi komisija svoje delo glede tega zakona čimprej opravila. Po drugi strani pa stvar ni tako enostavna, ker nameravajo demokristjani predložiti spreminjevalni predlog, s katerim bi hoteli odstraniti inkompatibilnost med visokimi upravnimi položaji, žavnim tajnikom Kočo Popovićem, ki se bodo pričeli v nedeljo, sprejem pri predsedniku republike maršalu Titu. Minister Lange bo obiskal tudi predsednika skupščine Mošo Pijada, podpredsednika zveznega izvršnega sveta Edvarda Kardelja in druge visoke jugoslovanske voditelje.

Predvidevajo, da bo norveški zunanji minister v dvorani Srbske akademije znanosti predaval o sodelovanju nordijskih držav. Po obisku v Beogradu bo Lange obiskal Zagreb, Reko in nekatera druga jugoslovanska mesta.

BEOGRAD, 19. — Ladjedelnica «3. maj» je končala graditev druge ladje za švicarsko družbo «Ocean Shipping». Motorna ladja «Silvaplana» je odplula danes na poskusno vožnjo po Kvarneru. «Silvaplana», ki ima 10.500 brt, je moderno opremljena tramperladja.

MOSKVA, 19. — Sovjetski minister za električne centrale Malenkov je včeraj sprejel lorda Citrina, predsednika britanske centralne ustanove za električno energijo, in delegacijo angleških specialistov za električno energijo.

TISKOVNA KONFERENCA V SOFIJI

Moša Pijade o razpustu IU

Med obiskom v Sofiji ni bilo razgovorov o balkanski federaciji

SOFIJA, 19. — Vodja jugoslovanske delegacije Moša Pijade je izjavil danes na tiskovni konferenci, da se je obisk delegacije zvezne skupščine Jugoslavije, ki je bila povsod prijateljsko sprejeta, končal z dobrim rezultatom, ki odpira svetlejše perspektive za razvoj prijateljskega sodelovanja in odnosov med Bolgarijo in Jugoslavijo.

Na vprašanje, kako gleda na razpustitev Kominforma, je Moša Pijade poudaril, da je to pozitiven dogodek, ki se je dolgo pričakoval. Glavno delovanje Informbiroja sta bili dve resoluciji, ki sta bili naperjeni proti Jugoslaviji. Zato se ne strinja z ugotovitvijo komunikeja, da je Informbiro prispeval h krepitvi proletarskega internacionalizma. Nasprotno. Informbiro je proletarskemu internacionalizmu prizadejal veliko škodo. Bodoče zgodovinske analize te organizacije bodo pokazale, da ni imela nobene konstruktivne vloge.

Na vprašanje dopisnika «Timesa» je predsednik zvezne ljudske skupščine Moša Pijade odgovoril, da v Sofiji ni bilo nobenih razgovorov o balkanski federaciji.

Zatem je Moša Pijade odgovoril na številna vprašanja novinarjev, ki so se zanimali za družbene odnose in delo političnih organizacij v Jugoslaviji. Moša Pijade je nadalje poudaril, da ne vidi težav glede stikov in izmenjave izkušenj med Socialistično zvezo delovnega ljudstva Jugoslavije in Otečestvenim frontom. Dodal je, da vprašanje sodelovanja med komunistično partijo Bolgarije in Zvezo komunistov Jugoslavije še vedno odprto in da prihaja čas, ko se bo na novi osnovi lahko ustvaril odnos sodelovanja ne le med komunističnimi strankami, temveč med vsemi socialističnimi gibanji v svetu, ki po različnih poteh streme k istemu cilju.

Moša Pijade je sprejel danes popoldne člane političnega in kulturnega javnega življenja v Sofiji. Predsednik prezidija narodnega sobranja Georgi Damjanov in predsednik narodnega sobranja Ferdinand Kozovski sta priredila danes svečan sprejem na čast jugoslovanski parlamentarni delegaciji, ki bo jutri po 15-dnevnem bivanju v Bolgariji odpotovala v domovino. Sprejema so se udeležili številni bolgarski politični in kulturni javni delavci, med njimi tudi predsednik vlade Anton Jugov.

Lange v Beogradu

BEOGRAD, 19. — Kot gost državnega tajnika Koče Popovića bo jutri popoldne prispel v Beograd norveški zunanji minister Halvard Lange. Program bivanja norveškega zunanjega ministra predvideva poleg razgovorov z dr-

Pozitiven razvoj akcije glavnega tajnika OZN v Palestini

Izrael in Egipt brezpogojno obljubila, da bosta spoštovala sporazum o prenehanju sovražnosti - Medtem pa se ZDA vedno bolj povezujejo z bagdadskim paktom - Posvetovanje o Srednjem vzhodu v Rimu

JERUZALEM, 19. — Glavni tajnik OZN Hammarskjoeld je sporočil, da sta Egipt in Izrael brezpogojno pristala, da bosta spoštovala sporazum o prenehanju sovražnosti ob skupnih mejah. «Izraelska in egiptovska vlada, je izjavil predstavnik glavnega tajnika, sta sporočili Hammarskjoeldu, da od 18. ure včeraj veljajo na obeh straneh ukazi, na podlagi katerih ni dovoljeno niti vojaškim niti polvojaškim silam, vštevši neredne sile, streljati preko demarkacijske črte ali pa prekoračiti o črto v kateri koli namen.»

Predstavnik glavnega tajnika OZN je v Jeruzalemu izjavil, da Hammarskjoeld ne namerava podati nobene začasne izjave o napredovanju mirovnih pogajanj z arabskimi in izraelskimi voditelji, dokler ne bo poročal glavnemu svetu OZN o svojem poslanstvu.

Prav v trenutku, ko se nakazuje uspeh Hammarskjoeldove akcije in ko je sovjetska vlada podala izjavo, da je pripravljena podpreti akcijo OZN za rešitev arabsko-izraelskega spora, katerega glavni vzrok je prav v prenašanju politike blokov na to področje, ki jo še zlasti pooseblja bagdadski pakt, javljajo iz Teherana, da so ZDA sklenile sodelovati s paktom tudi v odboru «proti prevratnemu delovanju». ZDA se sicer niso neposredno včlanile v pakt, vendar pa so v precejšnji meri ugodile Veliki Britaniji, ki je zahtevala predvsem vojaško sodelovanje ZDA s tem paktom.

Ameriški državni podtajnik Loy Herderson je tisku izjavil, da bodo imele ZDA v glavnem tajništvu bagdadskega pakta vojaško skupino za povezavo in bodo prispevale k stroškom tajništva. Potrdil je nato ameriški pristop v gospodarski odbor in v odbor «proti prevratnemu delovanju» ter je dodal, da bodo ZDA še dalje vojaško podpirale države članice «upoštevajoč smotre pakta».

Po četrtem dnevu zasedanja sveta je svet bagdadskega pakta sklenil, da je potrebno «napraviti nujne korake za okrepitev tega pakta, ki združuje Veliko Britanijo, Pakistan, Iran, Irak in Turčijo v obrambi Srednjega vzhoda».

V poročilu, ki je bilo objavljeno po današnji seji, poudarja svet dalje potrebo nujne rešitve palestinskega vprašanja in spora zaradi Kašmira. Svet je nato sklenil, da bo imel svoje bodoče zasedanje januarja 1957 v Karačiju.

RIM, 19. — Danes zjutraj se je v palači Chigi začel napovedani sestanek voditeljev italijanskih diplomatskih predstavništev v državah Srednjega vzhoda pod predsedstvom zunanjega ministra Martina.

Po popoldanski seji so objavili sledeče uradno poročilo: «Zunanji minister je danes predsedoval v palači Chigi dvema sejama načelnikov italijanskih diplomatskih predstavništev v Turčiji, Egiptu, Iraku, Siriji, Libanonu, Jordanu, Saudovi Arabiji in Izraelu. Navzoči so bili tudi podtajnik Folchi, glavni tajnik in pristojni glavni ravnatelji palače Chigi.

Na obeh sejah so proučili položaj Bližnjega vzhoda v zvezi z arabsko-izraelskim sporom, glede katerega so naši diplomatski predstavniki poročali o svojih informacijah in obrazložili svoje stališče.

Iz podrobnega poročila in iz izmenjave misli, ki je sledila, je ponovno postalo jasno, kako je Italija kot sredozemska država zainteresirana na tamkajšnjih dogodkih in na ohranitvi miru na tem področju.

V tem duhu sledi Italija, tudi kot članica Združenih narodov, s posebno naklonjenostjo sedanjim naporom glavnega tajnika te organizacije, katerih namen je ustvariti pogoje, ki naj napravijo konec resnim incidentom, katerih pogosto ponavljanje predstavlja ogrožanje miru.

Upoštevajoč predloge italijanske vlade za neposredno prispevanje k pomiritvi in blaginji na tem področju je Martino potrdil, da je zunanje ministrstvo glede tega v tesnem stiku z italijanskim stalnim predstavnikom v New Yorku, in je dal navodila našim voditeljem diplomatskih predstavništev, naj še dalje podprejo delo glavnega tajnika Hammarskjoelda in naj še povečajo svojo akcijo pri vladah, kjer so akreditirani, da pripomorejo k primerni poravnavi spora.»

Stavke v Španiji se še niso končale

SAN SEBASTIANO, 19. — Zdi se, da so se tako v San Sebastianu kot v nekaterih drugih krajih, kjer je bila v preteklih dneh stavka, delavci večinoma zopet vrnili na delo. Danes bodo znova odprte tudi številne tovarne in delavnice, ki so jih zaprli na ukaz oblasti. Skoraj popolna pa je še bila stavka v Hernaniju, mestecu z 12.000 prebivalci, v katerem dela 3.500 oseb. Enak položaj je v Onatu in v majhnem industrijskem kraju Arechavaleta.

Mollet se pripravlja na bitko v skupščini

V poučenih krogih so mnenja, da bo vladi brez posebnih težav izglasovana zaupnica - 300 milijard izrednih izdatkov v proračunu - Še en poujadistični mandat razveljavljen

PARIZ, 19. — Kakor že javljeno, je francoska vlada pooblastila predsednika Molleta, da postavi vprašanje zaupnice v zvezi z vladnim načrtom o ustanovitvi «sklada narodne solidarnosti».

Socialistično-radikalna vlada je sklenila sprožiti vprašanje zaupnice zaradi čedalje bolj žolčne gonje desničarske opozicije proti temu najnovejšemu vladnemu socialnemu ukrepu, ki naj bi zagotovil pokojnine približno 4 milijonom Francozov, starim več kot 55 let. Številni desničarski poslanci, zlasti neodvisni in del narodnih republikancev, so poudarili, da je «zaradi teh ukrepov neposredna nevarnost inflacije».

Finančni minister je sedaj predložil skupščini nadrobne podatke, ki kažejo, da bo državni proračun obremenjen z izrednimi izdatki 300 milijard frankov, predvsem zaradi obsežnih socialnih reform in denarnih dajatev, pa tudi zaradi izredno povečanih stroškov za vojaške operacije v Alžiru. Zato je zahteval skrčenje številnih socialnih izdatkov, strogo varčevanje ter nove davke.

Radikali so sicer naklonjeni temu skladu, toda nasprotujejo novim davkom. Tudi del vladne večine je zaskrbljen zaradi velikih finančnih naporov, ki jih vlada istočasno zahteva za Alžir in za program socialnih reform. Finančni minister Ramadier je v komisiji skupščine izjavil, da je proračunski primanjkljaj že dosegel 982 milijard frankov.

V tukajšnjih političnih krogih poudarjajo, da neurejeno alžirsko vprašanje omogoča vladi «popoln oddih» za izvedbo pripravljene socialne reforme, kajti opozicijske skupine v parlamentu nočejo spraviti vlade — sedaj, ko je treba sprejeti usodne sklepe za Alžir — v težaven položaj.

Mendes France pa je včeraj popoldne poročal predsedniku vlade o svojem potovanju v Maroko in o stališču njegove skupine. Radikalno-socialistična federacija nekega sektorja departmaja Seine je včeraj objavila izjavo, s katero poziva Mendes Francea, naj prekine svoj molk in naj predoči «vznemirjenje v državi, ker vlada v alžirskem vprašanju ni izpolnila obljub, ki jih je dala volivcem».

Levo krilo radikalne skupine je kritiziralo tudi obrambnega ministra, ker je dovolil vojaškim oblastem, da so začele sodno akcijo proti nekaterim novinarjem, obtoženim «demoralizacije» vojske. Za jutri je bila sklicana seja izvršilnega odbora radikalne stranke. Pričakuje se, da bo debata o alžirski in finančni politiki dokaj živahna. Zato je Mollet sklenil odložiti do torka prihodnjo sejo ministrskega sveta, na kateri bodo sklenili, v katerem stadiju razprave naj vlada postavi vprašanje zaupnice. Parlamentarni strokovnjaki pravijo, da «ni nobene nevarnosti za obstoj vlade».

Obrambni minister Maurice Bourges-Manoury pa je danes v obrambni komisiji skupščine izjavil, da bo število francoskih vojakov zvišal na 100 tisoč, ki bodo prišli v Alžir do 15. maja. Večina od teh, približno 75.000, bodo vpoklicani rezervisti.

VREME VČERAJ
Najvišja temperatura 14,4, najnižja 9,4, ob 17. uri 12,8, zračni tlak 1016,5 raste, veter severozahodnik 14 km, vlaga 71 odst., nebo 7 desetin pooblačeno, morje lahno razgibano, temp. morja 11.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Danes, PETEK 20. aprila
Marcelin, šk., Dragislav
Sonce vzide ob 5.12 in zatone ob 18.57. Dolžina dneva 13.45. Luna vzide ob 14.05 in zatone ob 2.35.
Jutri, SOBOTA 21. aprila
Bruno, sp., Dragomira

PO BARTOLIJEVEM POVRATKU IZ RIMA

Kdo bo še nasedal volilnim obljubam demokristjanov?

Sestanek NSZ v Padričah - Conska komisija potrdila liberalno listo - Danes drugi sestanek odbora za volilno premirje

Že včeraj smo poročali, da se je župan Bartoli vrnil iz Rima s polnim košem obljub. Kot smo naknadno zvedeli, se je Bartoli, ki je ponovno nosilec demokristjanske liste za tržaško občino, v Rimu sestal z najvidnejšimi vladnimi predstavniki in še posebno z ministrom za trgovinsko mornarico Cassianijem, raznimi podtajniki in uglednimi funkcionarji Finmare in IRI. Vsi ti njegovi stiki z vladnimi krogi so pripomogli, da so se v «Rimu končno prepričali o tržaških potrebah». Vsaj tako izjavlja župan Bartoli.

Bartolijeve obljube in ukrepi, ki naj bi jih vlada odredila v bližnji prihodnosti, nimajo, vsaj tako trdijo v tržaških demokratskih krogih, nič skupnega z volilno propagando, ampak so le posledica «prizadevanj» Bartolija za gospodarski napredek Trsta. Tako so mu obljubili, da bodo že v tem mesecu ponovno ustanovili pomorsko progo Trst-Daljni vzhod, o čemer je prav včeraj razpravljal medministrski odbor za obnovo. Dalje Bartoli zagotavlja, da bo prišel v Trst visok funkcionar IRI ing. Fascetti, «da se osebno prepriča o potrebah mesta». Bartoli sporoča tudi, da vlada proučuje nove ukrepe za tržaško gospodarstvo, ki «bodo v najkrajšem času uresničeni.

Vse to, kar nam sedaj Bartoli ponuja, so še vedno samo besede. Glede proge z Daljnim vzhodom se demokristjani nimajo kaj hvaliti, saj bi morala biti ta proga že davno postavljena. Če še ni prišlo do tega, leži krivda predvsem na Bartoliju in na njegovih najožjih strankarskih sodelavcih, ki niso nikoli resno zahtevali tega, kar Trst resnično potrebuje. Sicer smo tudi tokrat še vedno pri obljubi in ker smo podobnih obljub vajeni že vsa povojna leta, bomo temu verjeli samo na dan odhoda prve ladje na omenjeni progi iz tržaškega pristanišča. Zanimivo je tudi sporočilo o prihodnjem obisku visokega funkcionarja IRI, ki se mora šele sedaj, ko je gospodarska kriza dosegla vrhunec in je že povzročila odhod v tujino nad 8000 Tržačanov, prepričati «o dejanskem gospodarskem položaju mesta».

Ne Bartoli in niti rimski funkcionarji ne omenjajo proste cone, ki jo zahtevajo vsi Tržačani, ne omenjajo ustanovitve deželne avtonomije, pozabljajo na več kot 20.000 brezposelnih, na nenehno izseljevanje strokovne delovne sile v tujino, na beg domačega kapitala iz Trsta in na nezaupanje v bodočnost našega mesta. Njim je dovolj, da se predstavljajo volivcem z obljubami, ker po 7 letih upravljanja občine nimajo dejansko kaj pokazati, razen tega, da so s svojo protitržaško gospodarsko politiko povzročili takšno gospodarsko krizo, ki je mesto ne pomni. Sicer pa, kot smo to že mnogokrat poudarili, demokristjani nimajo namena izboljšati mestnega gospodarstva. Zato so ponovno kandidirali dosedanjega župana Bartolija, da bo lahko še naprej podpiral politiko monopolov, ki imajo svoje interese na Tirenskem morju in drugod, samo v Trstu ne. In prav ta dejstva, ta povezava tržaškega demokristjanskega vodstva z monopolisti, morajo prepričati tržaške volivce, da med vodstvom tržaške KD in tako imenovano «Fronto morskih psov» ni nobene razlike: Eni in drugi ovirajo gospodarski napredek Trsta in zato nasprotujejo prosti coni, obnovitvi pomorstva in namenoma povzročajo v mestu politično napetost ter s tem nezaupanje v njegovo bodočnost.

Dober mesec nas še loči od volitev in predvolilna kampanja se polagoma stopnjuje; do sedaj pa je v glavnem zajela le tržaško občino, saj v podeželskih občinah ni bilo še pomembnih predvolilnih sestankov in zborovanj. Vodstva strank, ki bodo nastopale, se vneto pripravljajo, da bi dosegla čimvečji uspeh na volitvah. V mestu in v okoliških vaseh, ki spadajo v tržaško občino se vrstijo razna posvetovanja, zborovanja in sestanki.

Tudi Neodvisna socialistična lista je že aktivno posegla v predvolilno kampanjo. Bilo je že nekaj sestankov v mestu in v raznih vaseh, na katerih so pristaši razpravljali o aktualnih političnih problemih, o volilnem programu in kandidatih ter o odnosu do drugih strank. Sinoči je bil sestanek v Padričah, na katerem se je nosilec Neodvisne socialistične liste dr. Dekleva pogovoril z domačini o splošnih problemih in o vprašanjih, ki tarejo tržaško delovno ljudstvo in Slovence še posebej. Pri analizi najnovejših svetovnih dogodkov in razvoja socialističnih sil v svetu je dr. Dekleva poudaril, da so zmagala načela, za katere smo se borili in ki so jamstvo, da se bodo socialistične sile v svetu kakor tudi pri nas vedno bolj krepile.

Nato je dr. Dekleva v glavnih obrisih prikazal program Neodvisne socialistične liste, katere zastopniki se bodo vztrajno borili za pravice tržaškega delovnega ljudstva, za pravice Slovencev in za splošni gospodarski in socialni napredek mesta. Zato se bo Neodvisna socialistična lista borila za deželno avtonomijo, za prosto cono, za spoštovanje določb londonskega sporazuma in za rešitev drugih perečih problemov.

Med razgovorom so se pogovorili tudi o stališču do drugih strank in političnih skupin. Pri tem so ugotovili, da Agnelettova SDZ nikakor ne more predstavljati in zagovarjati interese tržaških Slovencev, ker je njen voditelj dokazal, da je na isti poti kot Bartoli.

V sredo zvečer pa je bil sestanek Neodvisne socialistične liste tudi na Opčinah, kjer je govoril dr. Jože Dekleva o delu dosedanjega občinskega sveta, gospodarskem vprašanju mesta, o stališču NSZ do drugih političnih skupin na osnovi njihove politike in dejavnosti. Nato je obrazložil volilni program Neodvisne socialistične liste.

Conska volilna komisija je včeraj potrdila kandidatno listo liberalne stranke in jo ponovno vrnila občinskemu tajništvu. Do sedaj sta bili potrjeni na conski volilni komisiji samo dve listi, in sicer komunistična in liberalna lista. Conska volilna podkomisija pa je potrdila zadnjo revizijo volilnih imenikov dolinske občine in dokončno črtala 16 in vpisala 39 volivcev te občine.

Danes ob 19. uri se bo na občini ponovno sestal mestni odbor za volilno premirje. Odboru bo predsedoval predstavnik Tržaške unije. Razpravljali bodo o nadaljnjih ukrepih za mirno in dostojno volilno propagando ter o določanju mestnih trgov za volilna zborovanja.

Tržaški župan pa bo v prihodnjih dneh izdal posebna navodila glede osebnih dokumentov, ki jih bodo morali predložiti na voliščih volivci, ko bodo volili.

Ostale vesti iz tržaške kronike na 4. strani.

Zasedanje INCA

V nedeljo 22. t.m. bo pokrajinsko zasedanje tržaškega odseka INCA, na katerem bodo razpravljali o socialnem zavarovanju delavcev. Delavci kažejo precej zanimanja zlasti za napovedano reformo zavarovanja proti nezgodam, proti profesionalnim boleznim in proti boleznim sploh. Prav tako zahtevajo delavci izboljšanje in poenotenje raznih oblik zavarovanja, povečanje dnevne doklade za ponesrečence in bolnike ter ukinitev prvih treh dni, ko oboleli ne dobe bolniške podpore. Razen tega je treba tudi spremeniti sistem likvidacije nezgodnih rent. Na zasedanju bodo razpravljali tudi o izboljšanju pomoči brezposelnim, o reorganizaciji dopolnilne blagajne itd.

Obvestilo NSZ

Podpisnike in kandidate «Neodvisne socialistične liste» za tržaško občino obveščamo, da bo podpisovanje kandidatne liste v prisotnosti notarja v naslednjih dnevih; krajih in urah:

OPČINE (za Opčine in Bane) danes petek 20.4 ob 19. uri.

PADRIČE (za Trebče, Padriče in Gropado) danes, petek 20.4. ob 19.30.

BAZOVICA danes petek 20.4. ob 20. uri.

LONJER (za Lonjer in Katinaro) danes petek 20.4 ob 20.30.

TRST (za vse okraje mesta) v soboto, 21.4.56 od 17. do 21. ure na sedežu NSZ v Ulici sv. Frančiška 20-I.

Podpisniki in kandidati naj prinesejo s seboj osebno izkaznico.

Danes zaključek videmskega zasedanja

Mešana italijansko-jugoslovanska komisija za uveljavljanje določb videmskega sporazuma o obmejnem prometu med Italijo in Jugoslavijo je tudi včeraj nadaljevala v Vidmu z delom. Pričakujejo, da bodo razgovori zaključeni še v teku današnjega dopoldneva ter da bo že popoldne o zasedanju izdano uradno poročilo.

V nedeljo 22. aprila ob 10.30 uri zjutraj v dvorani «Prvi maj» - Vrdelska cesta št. 7, bosta govorila o bližnjih občinskih in pokrajinskih volitvah za Neodvisno socialistično listo

dr. J. Dekleva

in

B. Petronio,

nosilca liste za tržaško občino.

V OKVIRU NOVEGA ZAKONA O USLUŽBENCIH ZVU

Tudi stalno osebje SELAD je treba uvrstiti v državni stalež

Uslužbenci SELAD, ki so bili sprejeti v službo pred 26. oktobrom 1954, so dejansko bivši uslužbenci ZVU

V okviru reševanja vprašanja bivših uslužbencev ZVU, za katerega pripravljajo zakon v Rimu, je treba rešiti tudi vprašanje določenega števila uslužbencev, ki so jih zaposlili pod ZVU na podlagi ukaza št. 197, s katerim se je ustanovila Selad. Ti uslužbenci so več let opravljali vodilne in upravne funkcije v ustanovi Selad ali pa v ravnateljstvu za javna dela. Po upravičeni in juridično utemeljeni oceni bi morali tudi te uslužbence uvrstiti v državni stalež prav tako kakor ostale bivše uslužbence ZVU.

Glede tega vprašanja je Delavska zbornica CISL izročila 10. marca obširno spomenico generalnemu vladnemu komisarju, v kateri je zahtevala vključitev omenjenega osebja v stalež državnih nameščencev. Spomenica ugotavlja med drugim, da je ZVU 13. oktobra 1947 ustanovila v okviru občinskega tehničnega urada odsek za nujna dela. V ta namen so takrat zaposlili 2800 delavcev in določeno število kvalificiranega osebja za vodstvo novih gradbišč. To osebje je dobivalo posebno plačo, in sicer podobno kakor občinsko osebje. Kasneje, to je 20. novembra 1947, so ustanovili oddelek del v ekonomiji in takrat so priznali temu osebju uživanje ugodnosti, ki jih določa delovna pogodba za gradbeno industrijo. Da bi omenjena ustanova še bolje delovala, jo je ZVU 31. decembra 1951 spremenila v Selad, ki je imela nalogo, ublaževati brezposelnost. S tem pa se je položaj tehničnih in upravnih uradnikov poslabšal, ker je imela Selad značaj podporne ustanove. Toda delavce so menjavali vsakih 6 mesecev, vodilno osebje pa je ostalo stalno v službi.

Spričo tega poudarja sindikalna organizacija, da se morajo ti uslužbenci Selad, ki so bili sprejeti v službo pred 26. oktobrom 1954, smatrati dejansko za bivše uslužbence ZVU in uživati enake ugodnosti kot ta kategorija. Sindikat tudi poudarja, da ni mogoče trditi, da so bili omenjeni uradniki v službi iz podpornih namenov, saj bi jih v tem primeru ne obdržali nad pet let v službi, temveč bi jih vsakih šest mesecev menjali kakor delavce. Ti uradniki so ostali v službi iz potreb organizacijskega značaja. Zato jih je treba smatrati za uslužbence oddelka za delo in oddelka za javna dela bivše ZVU. Zato se mora tudi zanje uveljaviti zakon št. 961 z dne 28. 8. 1954. Pri tem je treba tudi ugotoviti, da bi vključitev ten uslužbencev v stalež državnih nameščencev ne pomenila velikega finančnega bremena, ker gre za omejeno število ljudi.

Sestanek odbora za upravo rotacijskega fonda

Včeraj je bil prvi sestanek odbora za upravljanje rotacijskega fonda. Po izjavi predsednika tega odbora odv. Martinellija je imel sestanek le preliminarni značaj in so na njem razpravljali o korakih potrebnih za sklenitev konvencije s «Cassa di Risparmio» in zakladnim ministrstvom. Znano je namreč, da rotacijski fond še vedno ne posluje, kljub temu, da je bila imenovana upravna komisija, ker je potrebno še prej skleniti omenjeno konvencijo, ki naj uredi tehnično-baneno plat njegovega izkoriščanja.

Učinkovita uporaba sredstev rotacijskega fonda se bo torej kaj lahko ponovno zavlekla, saj člani upravnega odbora kažejo le malo volje za hitro ureditev zadnjih zaprek. O tem nam priča dejstvo, da se je upravni odbor sestal šele sedaj.

Skupščina osebja ACEGAT

Oba sindikata uslužbencev ACEGAT vabita vse osebje ACEGAT, naj se udeleži danes ob 17.20 uri v dvorani št. 40 v Ul. Duca d'Aosta 12 enotne skupščine. Razpravljali bodo o zahtevi po takojšnjih pogajanjih za sklenitev normativne pogodbe.

KRITIKE IN POROČILA

JUTRI NA STADIONU „BESEDE IN KRETNJE"

Slovensko narodno gledališče za Tržaško ozemlje bo predstavilo jutri zvečer ob 20.30 v dvorani na stadionu «Prvi maj» svojo igralsko in baletno šolo. Prav je, da ob tej priliki damo občinstvu nekaj podatkov o teh šolah.

Igralska šola je začela delovati v začetku sezone. Gojenci so večidel dijaki in dijakinje, ki imajo veliko dobre volje in talenta, se pridno in vestno posvečajo študiju, zato smo prepričani, da bodo na svoji poti uspeli. Program prvega tečaja je bil sledeči:

Svetovna in domača dramatika — (dve uri tedensko) dr. Andrej Budal; tehnika govora — (dve uri tedensko) Stane Starešinič; dramsko igro in recitacijo so poučevali: Stefka Drolčeva, Jožko Lukeš, Stane Starešinič in Miha Baloh.

Baletna šola je bila poverjena izkušenemu baletnemu mojstru Adrijanu Villesu. Pričela je delovati v začetku decembra 1955. Gojenci so tudi tu v večini dijaki in dijakinje. Med njimi je tudi precej otrok. Vaje imajo dvakrat tedensko. Vsi so pridni in marljivi.

Vse ostale pa boste videli jutri zvečer ob prvem nastopu pri Sv. Ivanu!

SNG na turneji po Sloveniji

Ansambel Slovenskega narodnega gledališča v Trstu je včeraj popoldne odpotoval na večdnevno turnejo po Sloveniji. S Pirandellovo tragedijo «Henrik IV» in Cankarjevim «Martinom Kačurjem» bo gostoval v teh dneh v Kopru, Sežani, Divači, Postojni, Mariboru in Ljubljani. Prvo predstavo «Henrika IV» je imel sinoči v Kopru.

Drugi koncert dirigenta Celibidacheja

V gledališču Verdi je bil sinoči drugi simfonični koncert orkestra «Tržaške filharmonije» pod vodstvom slavnega dirigenta Sergiuja Celibidacheja. Program je obsegal Rezničekovo «Doňna Diana» (uverturo), Debussyjevo suito «Iberia» ter Čajkovskega IV. simfonijo. Že v prvem delu manj znanega avtorja je Celibidache pritegnil izredno število občinstva s svojim impulzivnim dirigiranjem, medtem ko je v Debussyjevi suiti «Iberia» razgrnil že, kar največji del svojega izredno bogatega dirigentskega repertoarja. Suita, grajena pretežno na folklorni osnovi, je pod njegovo taktirko zvenela polno in njen tipični španski kolorit je prišel do izraza v vseh svojih odtenkih.

Še najbolj pa se je orkester razigral v Čajkovskega simfoniji in dosegel višek v njenem tretjem delu, originalnem «Scherzosu», odigranem skoraj v celoti v pizzicatu.

Dirigent in orkester sta bila na koncu deležna dolgotrajnih in navdušenih ovacij.

„Pesem s ceste" v nedeljo na Opčinah

Prosvetno društvo «Opčine» uprizori v nedeljo 22. t. m. v svojem prosvetnem domu Surekovo nadvse zabavno komedijo s petjem in godbo v treh dejanjih «Pesem s ceste» v režiji Justa Košute. Tudi za to zahtevnejšo igro so se openski igralci vestno pripravili, da bi tako nudili gledalcem pravi užitek, kot je že tradicija openske dramske skupine. Za to priliko so preskrbeli novo odrsko opremo in pri predstavi bo sodeloval Wernerjev godalni trio. Obeta se dostojna uprizoritev, ki bo zabavala mlade in starejše. Vsi iskreno vabljeni! — Vstopnina: Sedeži 150, stojišča odrasli 100, otroci in dijaki 50 lir. Začetek ob 17. uri.

SNG ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

V soboto 21. aprila 1956 ob 20.30 uri v dvorani na stadionu «Prvi maj», Vrdelska cesta 7

BESEDE IN KRETNJE...

NASTOP GOJENCEV IGRALSKE IN BALETNE ŠOLE SNG

Prodaja vstopnic v Tržaški knjigarni v Ul. sv. Frančiška 20 ter eno uro pred pričetkom prireditve pri blagajni dvorane.

V nedeljo 22. t. m. v BORSTU ponovitev

BESEDE IN KRETNJE...

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA V TRSTU

priredi v nedeljo 22. t. m.

ob 16. uri

v dvorani stadiona «Prvi maj»

KONCERT

moškega zbora PD «Bojan» iz Dornberga

Vstopnice so v prodaji na sedežu v Ul. Roma 15-II., tel. 31-119, dnevno od 9. - 12. in od 15. - 18. ure in v Tržaški knjigarni v Ul. sv. Frančiška 20.

Slovensko narodno gledališče za Tržaško ozemlje

priredi:

20. aprila 1956 ob 15. uri v Kopru tragedijo v treh dejanjih «Henrik IV.»

21. aprila 1956 ob 20. uri v Divači, Ivan Cankar: «Martin Kačur»

22. aprila 1956 ob 16. in ob 20. uri v Sežani, Ivan Cankar: «Martin Kačur»

23. aprila 1956 ob 20. uri v Postojni, Ivan Cankar: «Martin Kačur»

PODPORNO DRUŠTVO «DIJAŠKA MATICA» v Trstu

sklicuje danes, 20. t. m. ob 20. uri v Trstu, v Ul. Roma 15-II.

redni občni zbor

s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev
2. Poročila odbornikov
3. Poročilo nadzornega odbora
4. Volitev upravnega in nadzornega odbora ter razsodišča
5. Razno

Vabimo članstvo, da se občnega zbora udeleži.

Odbor

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 19. aprila 1956 se je v Trstu rodilo 14 otrok, umrlo je 5 oseb, porok pa je bilo 9.

POROČILI SO SE: strojnik Giovanni Marini in gospodinja Josipina Rojc, uradnik Stelio Bucci in gospodinja Emilia Balbi, uradnik Carlo Petris in uradnica Leda Bernardi, reprezentant Mario Trevisan in učiteljica Dean Arna Fausta, občinski usl. Giorgio Medeot in Anna Schiro, uradnik Giovanni Cocchietto in pletilja Maria Misson, uradnik Giordano Damiani in uradnica Mirella Dehm, uradnik Silvano Degrassi in uradnica Isa Raus, uradnik Joseph Hervey Kennedy in uradnica Giovannina Del Savio.

UMRLI SO: 74-letni Rodolfo Pieri, 73-letni Antonio Davanzo, 93-letni Michele Semic, 83-letna Teresa Rigotti vd. Schiberna, 72-letna Clelia Sartori vd. Vala.

NOČNA SLUŽBA LEKARN V APRILU

Davanzo, Ul. L. Bernini 4; Giusti, Strada del Friuli 7 (Greta); Millo, Ul. Buonarroti 11; Mizzan, Trg Venezia 2; Tamaro-Neri, Ul. Dante 7; Barabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

IZPRED KAZENSKEGA SODIŠČA

Razširjena obtožnica zaradi smrti Uršiča in Bolčine

Krivdo pripisujejo tudi inženirju, ki je vodil dela ter delovodjema, ki bi morala nadzorovati delavce

Prizivno razpravo proti Gioacchinu Marsichu od Sv. M.M. Sp., katerega je lani sodišče obsodilo pogojno na 8 mesecev zapora in na povračilo škode zaradi obtožbe, da je s svojo malomarnostjo zakrivil smrt dveh funkcionarjev KP, Avrelija Uršiča in Franca Bolčine, so včeraj ponovno odgodili in tokrat po prezenetljivem predlogu javnega tožilca, ki je poudaril, da je to potrebno, ker je tožilstvo obtožilo tudi 64-letnega inž. Giuseppa Vasarija s Trga Perugino, 45-letnega Carla Graberja iz Ul. Ginnastica in tudi Masa Zandomenica. Proti tem je v teku preiskava in da bi lahko združili obe razpravi, ni drugega izhoda kot odgoditi Marsichev priziv.

Prizivno sodišče je predlog sprejelo ter sedanjo razpravo odgodilo do nadaljnjega, to je, dokler ne bo mogoče oba procesa združiti.

Zakaj je prišlo do obtožbe treh novih oseb, ki so vse zaposlene pri pokrajinski upravi? Znano je namreč, da bi moral Marsich kot cestar v službi pokrajine skrbeti, kadar so bila seveda dela na cesti, za varnostne naprave, med katere so spadale tudi rdeče luči kot znak za nevarnost. 19. septembra 1953, ko sta se Uršič in Bolčina ubila, pa je bila luč na cesti, ki pelje proti Domju, ugasnjena, zaradi česar sta moža, ki sta se peljala z lambreto, prepozno zavedla, da je na cesti pregraja in ko sta se ji hotela izogniti, je bilo že prepozno in sta trcila v nasproti vozeči tovornik. Prvotno je sodišče obsodilo Marsicha in tudi pokrajinsko upravo kot civilnopravno soodgovorno. Sedaj pa se bo pravda še zavlekla in ni izključeno, da bo del odgovornosti za smrt obeh lambretistov padel tudi na rame inženirja, ki je vodil delo, Graberja, ki je nadzoroval delavce, in Masa, katerega naloga je bila, nadzorovati cestarje.

Preds. Forziati, tož. Santanastaso, zap. D'Andri, odv. zas. stranke Poilucci, obramba odv. Moro in Iaut.

Zidarjeva nesreča

Nekaj minut pred 15. uro so z rešilnim avtom pripeljali v bolnišnico 55-letnega Giuseppa Pischeddo iz Ul. Battero in ker so mu ugotovili razne udarce na hrbtu z verjetnimi kostnimi poškodbami ter podplutbe in praske na glavi in prstih desne roke, so ga s prognozo okrevanja v 8 ali 20 dneh pridržali na ortopedskem oddelku.

Kakor so ugotovili, je Pischedda, ki je bil zaposlen pri gradnji neke stavbe v Ul. Settefontane, padel s 4 m visokega zidarskega odra.

PO POTRDITVI ČLANOV NOVE GOSPODARSKE KONZULTE

Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov obsojata nepravičen sklep trg. zbornice

Trgovinska zbornica ni niti v gospodarsko konzulto niti v komisijo za kmetijstvo in gozdarstvo sprejela nobenega Slovenca

Poročali smo že, da je predsedstvo trgovinske zbornice dokončno potrdilo člane nove pokrajinske gospodarske konzulte in da v ta izredno pomemben gospodarski organ ni bil vključen niti en predstavnik slovenskega gospodarstva. To se je zgodilo kljub temu, da so bile take zahteve jasno postavljene in da Slovenci predstavljajo pomemben faktor v gospodarskem življenju mesto in okolice.

Še posebej pa je vsega obsojanja vredno dejstvo, da niso pri imenovanjih v komisijo za kmetijstvo in gozdarstvo upoštevali zakonitih predstavnikov slovenskih kmetovalcev. Glede te tako očitne krivice smo vprašali za mnenje predstavnike Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov, ki vključujeta skoro vse kmetovalce na tukajšnjem ozemlju.

Tajnik Kmečke zveze Kosmina nam je dal sledečo izjavo:

Zelo nas je začudila ponovna krivica, ki je bila storjena pri imenovanju članov komisije za kmetijstvo in gozdarstvo pokrajinske gospodarske konzulte, saj niso v to komisijo imenovali niti enega predstavnika slovenskih kmetovalcev, ki sestavljajo najmanj 95 odst. vseh kmetovalcev tega ozemlja. Zlasti nas je začudilo, da trgovinska zbornica ni upoštevala predlogov Kmečke zveze. Naša organizacija je o teh predlogih pravočasno obvestila predsedstvo zbornice in predlagala strokovnjake, ki po svojih strokovnih kvalifikacijah in dolgoletnih izkušnjah nudijo vsa jamstva, da bi lahko učinkovito in pozitivovalno zastopali tukajšnje kmetijstvo v tem najvišjem gospodarskem organu. Tako ravnanje trgovinske zbornice je toliko bolj čudno in obsojanja vredno, ker je predsednik zbornice v razgovorih s predstavniki Kmečke zveze večkrat zagotovil, da bodo upoštevali predloge slovenskih kmetovalcev.

Na žalost moramo še enkrat ugotoviti, da se z diskriminacijo proti slovenskemu življu nadaljuje tudi na tem tako važnem področju, na katerem ne bi smeli upoštevati političnih razlogov. Kmečka zveza je že večkrat dokazala, da stremi za lojalnim sodelovanjem, za skupne napore z vsemi, katerim je tržaško gospodarstvo pri srcu.

Poudariti moramo, da se tudi na tem področju grobo krši londonski sporazum in da se ne izpolnjujejo določila italijanske zakonodaje, ki predvideva pravično zastopstvo vseh gospodarskih kategorij v zborničnih organih.

Mi bomo nadaljevali s prizadevanji, da se ta krivica popravi ne samo v interesu slovenskega življa, temveč vsega tukajšnjega prebivalstva, zato da se ustvarijo pogoji za skupno sožitje na podlagi demokratičnih načel.

Tajnik Zveze malih posestnikov Gerbec pa je izjavil sledeče:

Ostra krivica se je zgodila slovenskim kmetovalcem že takrat, ko niso bili imenovani v predsedstvo trgovinske zbornice. Takrat smo bili pri generalnem vladnem komisarju Palamari, kateremu smo jasno dokazali, da velika večina kmetovalcev v zbornici ni zastopana, nakar nam je dr. Palamara zagotovil, da vprašanje podrobno proučujejo in da bo pri imenovanjih v pokrajinsko gospodarsko konzulto pravično rešeno.

Kljub temu pa v komisijo za kmetijstvo in gozdarstvo niso imenovali niti enega predstavnika slovenskih kmetovalcev. Imenovali pa so predstavnike italijanskega združenja neposrednih obdelovalcev zemlje, «Coltivatori diretti», ki kmetovalcev sploh ne zastopa. To se je jasno videlo tudi na občnem zboru tega združenja, kjer so bili prisotni predstavniki oblasti, oficirji, duhovniki, uradniki kmetijskega nadzorništva in le redki kmetje. Pa še ti kmetje so bili povabljeni na kaj čudne načine. Dovolj bo, da omenim, da je dobil vabilo za udeležbo na občni zbor (s plačano vozninо in povrnjenimi vsemi drugimi stroški) celo predsednik Zveze malih posestnikov.

Oblasti dobro vedo, da združenje «Coltivatori diretti» ne zastopa kmetovalcev in da je velika večina kmetovalcev našega ozemlja včlanjena v Zvezi malih posestnikov in Kmečki zvezi.

Zaradi tega energično protestiramo proti takemu ravnanju in nameravamo poslati k vladnemu komisarju delegacijo kmetov, ki bo ponovno obrazložila težnje in zahteve tukajšnjih kmetov.

Poleg tega zahtevamo, da se takoj raztegne zakon o bolniškem zavarovanju kmetov, ki že leto in pol deluje v Italiji, katerega ugodnosti pa še vedno ne uživajo kmetje na našem ozemlju in si morajo plačevati bolniške stroške sami. Zakaj ni vladni generalni komisar raztegnil veljavnosti tega zakona, ki je nedvomno koristen, čeprav je raztegnil vse druge zakone in med njimi tudi take, ki so za tržaško gospodarstvo nedvomno škodljivi? Edini odgovor na to vprašanje je v bojazni, da ne bi dobili v naši organizaciji večine in bi tako bila za vedno odstranjena vsaka govoričenja o predstavništvu organizacije, katere tukajšnji kmetje sploh ne poznajo.

Sestanki v skupščine Delavske zbornice CGIL

Danes ob 18.30 bo v dvorani krožka poštarjev skupščina, ki jo sklicuje pokrajinski sindikat poštarjev nove Delavske zbornice CGIL. Na skupščini bo govoril predstavnik odbora osrednje sindikalne organizacije Natale Di Piazza o reformi ureditve za osebje, o novih mezdnih pogojih in o prehodnih normah.

Usodni padec

S pridržano prognozo so včeraj proti večeru sprejeli na I. kirurškem oddelku 30-letno Lucijo Civran por. Beltrame iz Ul. delle Docce 15, kateri so ugotovili poleg udarca na tilniku tudi možganski pretres.

ZOPET VRENJE V TOVARNI STROJEV IN V LADJEDELNICAH

Ravnateljstvo CRDA namerava ponovno uvesti nadurno delo

Varilcem v ladjedelnici Sv. Roka končno priznali enake akordne tarife kot veljajo za varilce Sv. Marka - Za enotnost sindikalne akcije kovinarjev

Položaj v CRDA se je zopet poslabšal. Ravnateljstvo namerava namreč uvesti v Tovarni strojev in v nekaterih oddelkih ladjedelnice Sv. Marka nadurno delo. Razen tega namerava uvesti v Tovarni strojev eno delovno izmeno, ki bo trajala od 10 do 12 ur, tako da bi bili delavci prosti v soboto. Delavstvo se seveda ne more strinjati s temi ukrepi in je izrazilo svoje nezadovoljstvo. Res je, da zahtevajo izboljšanje mezd, toda ne na račun podaljšanja delovnega urnika. Poleg tega je treba pomisliti, da v Rimu ravno sedaj razpravljajo o preureditvi podjetij IRI ter delavstvo tudi marsikje zahteva znižanje delovnega urnika na 40 ur na teden.

Stvar je tudi čudna zato, ker je stopil v veljavo zakon Vigorelli o prepovedi nadur, če ne gre na izredno nujna dela. V Trstu pa je še posebno nesmiselno zahtevati od delavcev, da delajo nadure, ko pa je okrog 21.000 brezposelnih. Med temi je tudi več sto mehanikov in železostrugarjev. Spričo tega bo FIOM odločno nastopila in zahtevala, da ravnateljstvo CRDA ne bo izvajalo napovedanih ukrepov. Če pa je treba hitro opraviti nekatera dela, naj ravnateljstvo CRDA vzame na delo nekaj brezposelnih.

Tudi v ladjedelnici Sv. Roka v Miljah je vladalo nezadovoljstvo. Kljub ponovnim zahtevam sindikata in tovarniškega odbora ni hotelo ravnateljstvo CRDA aplicirati za varilce te ladjedelnice akordnih tarif, ki so bile s sporazumom z dne 1. avgusta 1955 določene za delavce te stroke v ladjedelnici Sv. Marka. Proti temu so varilci večkrat protestirali, saj so opravljali enako delo kot delavci Sv. Marka in včasih tudi z uporabo istega materiala, ki so ga nato pošiljali v ladjedelnico Sv. Marka; prejemali pa še nižjo plačo. Spričo tega je skupina delavcev zagrozila, da se bo prostovoljno odpovedala delu. Ker gre za specializirane delavce, ki jih ni lahko nadomestiti, se je ravnateljstvo CRDA prestrašilo in premislilo ter priznalo varilcem Sv. Roka enake prejemke kot varilcem v ladjedelnici Sv. Marka.

Med kovinarji se kažejo tudi znaki izboljšanja položaja na sindikalnem področju. 3. aprila je sindikat kovinarjev Delavske zbornice CISL sestanek, na katerem naj bi razpravljali o skupni akciji za uresničenje nekaterih skupnih zahtev kovinarjev. Sindikat CISL je sedaj sporočil, da sprejme skupni sestanek, kar vzbuja upanje, da se vzpostavi akcijska enotnost vseh kovinarjev.

Končno naj še omenimo, da je koordinacijski odbor tovarniških odborov CRDA strujе CGIL poslal predsedniku republike Gronchiju brzojavko, kateri ga prosi, naj posreduje, da se podjetja IRI odcepijo od Confindustrie.

M. Marinko in V. Bakarič danes na poti skozi Trst

Danes bosta potovala skozi Trst predsednik ljudske skupščine LR Slovenije Miha Marinko in predsednik sabora LR Hrvatske Vladimir Bakarič. Visoka gosta bosta potovala v Milan, kjer bosta v soboto uradno obiskala milanski velesejem. V Milan je že večkrat odpotoval italijanski generalni konzul v Zagrebu Brigidi, ki bo jugoslovanska predstavnika spremljal ob njunem obisku. Visoka gosta bosta ostala v Italiji kot se zdi 4 dni in si bosta ogledala tovarno Fiat ter druge velike industrijske obrate, s katerimi so jugoslovanska podjetja sklenila v zadnjem času obsežne pogodbe.

Istočasno bo v Milanu tudi sestanek predstavnikov italijansko-jugoslovanske zbornice, ki posluje v Milanu, in predstavnikov Jugosl.-italijanske zbornice, ki posluje v Beogradu. Na tem pomembnem sestanku bodo razpravljali o številnih vprašanjih, ki zadevajo zunanje trgovinske in ostale gospodarske odnose med obema deželama. Na tem sestanku bosta prisotna minister za zunanjo trgovino Martinelli in odv. Storoni.

Izjava „Unità Popolare" glede smrti M. Lavrenčič

Vodstvo tržaške sekcije «Unità popolare» nam je poslalo v objavo sledečo izjavo:

«Spričo razburljivih vesti, ki se širijo v mestu o smrti Marije Lavrenčič por. Zorzin v zaporih Coroneo, o proti njej in svojcem uporabljenih metodah inkvizicije, ter spričo nasprotujočih si poročil o tej smrti in o domnevnih priznanjih nesreče ženske, ki so jih razširili poluradni krogi, zahteva tržaško vodstvo gibanja «Unità popolare» takojšnjo preiskavo, ki naj se izvede z največjim jamstvom nepristranosti in neodvisnosti, ker mesto ne sme živeti pod morečim občutkom, da se najbolj osnovna načela človečnosti in spoštovanja do človeka lahko kršijo proti komurkoli; niti se z druge strani (v kolikor se to ne bi zgodilo) ne sme dovoliti, da se take govorice še dalje širijo in da jim gre vera, v resno škodo sodstvu, v katero bi vsi želeli, da bi mogli imeti zaupanje.»

○ Jutri ob 18. uri bo v dvorani za konference glavne bolnišnice proslava «Svetovnega zdravstvenega dneva». Na proslavi bo govoril član državnega visokega sveta za zdravstvo in načelnik sanitarne službe milanske občine dr. Carlo Alberto Ragazzi.

Razna obvestila

Spored koncerta, ki ga priredi AK «Jadran» danes 20. t. m. ob 20.30 na sedežu v Ul. R. Manna 29: Mozart: Odlomki iz opere «Don Juan», Beethoven: V. simfonija in Gershwin: Amerikanec v Parizu. Vabljeni so vsi ljubitelji glasbe!

Darovi in prispevki

Ob 12. obletnici tragične smrti dragega sina Etkota in hčerke Emila daruje družina Škerlak 5.000 lir za Dijaško Matico.

KINO

Rossetti, 15.00: «Izprijena mladina», J. Dean, N. Wood.
Excelsior, 15.00: «Tetovirana princesa», A. Magnani, B. Lancaster.
Fenice, 15.00: «Stražnik, prvi stražnik, brigadir in maršal», A. Sordi, P. De Filippo.
Nazionale, 15.00: «Zlato pokrivalo», S. Signoret, S. Reggiani.
Filodrammatico, 16.00: «Fanfa», A. Sordi, A. Lane, X. Cugat.
Supercinema, 16

Anahronizem

V Milanu so se zbrali, poroča «Difesa Adriatica», tamkaj živeči dalmatinski begunci, da proslave 15. obletnico dne, ko so italijanske čete l. 1941 «slavno» vkorakale v Dalmacijo. Udeležba na tej intimni «dalmatinski proslavi», kjer se je — tako nekako je razumeti iz omenjenega časopisa — nostalgično pogrevala stara slava italijanstva Dalmacije in hkrati ebujali spomini na zmagovitost nekdanjih pohodov, je bila nadvse razveseljiva. Tu je bil tudi dott. Maurizio Mandel, predsednik nacionalnega združenja dalmatinskih in julijskih prostovoljcev, z njim številni «bojevniki», udeleženci pohoda na Dalmacijo in dr. Svoje pozdrave, ker se proslave niso mogli osebno udeležiti, so poslali general Morra, komandant kolone, ki je v aprilu 1941 odkorakala iz Zadra, tako baje razbila blokado mesta ter začela prva z zasedanjem dalmatinskih krajev, dalje maršal Messe, general Epifanio Chiaramonti, profesor Pietro Domiacussi in dr.

Na obveznem banketu, ki je vselej važni sestavni del takih in podobnih prireditev, kjer se po navadi preizkušajo tako stare, pa tudi nove gonorniške sile v večni obrambi italijanstva, ki ga nihče nikoli ni ogražal, je bilo tudi govora, kakor vedno, izrečenih nekaj znanih krilatic, ki jih sicer nihče več ne more jemati resno, pa niso navzlic temu, zaradi svoje oblike in namena, nič manj izzivajoče ter neprimerne za naš čas.

Nihče nima nič proti temu, če «Dalmatinci» obujajo svoje spomine na čas, ko so v svojstvu apologetov Mussolinijevega imperializma ter kot predstavniki fašistične hierarhije uživali zaradi svoje «pomembnosti», še bolj, menda, zaradi privilegijev, ki so jim takrat pripadali. Nihče tudi nima nič proti temu, če se zbrani okrog teh spomenov, opajajo ob prepevanju svojih, baje dalmatinskih pesmi in napevov (prave, narodne dalmatinske pesmi, torej take ki jih v Dalmaciji poje večina ljudstva, sicer resnici na ljubo, uglašene na jezik Danteja, temveč Mamulića) itd. Proti vsemu temu nihče nič nima, dokler to vrši za zaprtimi vrati, v «intimnem» vzdušju kroga ljudi, ki se novemu času ne morejo prilagoditi, pa zato zaščitno vztrajajo v svetu, ki ga dejansko ni več, ker pač smatrajo, da tako lažje prenašajo svojo usodo. Nekaterih v stilu nekdanjih Vrangelovcev, ki so kot čistilci levjev, vratarji itd. v svoji domišljiji in težnjah še kar naprej živeli kot knezi, baroni, v nenehnem pričakovanju, da te zdaj zdaj spet povrnejo v kristalne dvorane Petersburga in Moskve. To je pač slabost ljudi, ki so močno vezani na tradicijo, na preteklost, posebno, če je ta preteklost pomenila položaj, kariero, bogastvo in ugodje.

Toda, čim pa taka ali podobna manifestacija, kot je proslava, ki je o njej govora, preraste tak ožji «intimni» okvir, posebno še, če jih nekatere vidne osebnosti javnega in političnega življenja s svojo prisotnostjo visokega nekakšen pečat nacionalno važne prireditve, nakar se njeni odmevi s posebnim poudarkom raztegnejo te na tisk, čim se torej takšna zadeva pojavi v taki obliki, potem je to znak, da so določene tradicije še dokaj močno zakoreninjene ne samo v nekaterih skupinah anahronističnih gorečnežev, marveč tudi med osebami, ki še danes imajo v javnem in političnem življenju določene možnosti vplivanja in celo odločanja.

Če je dandanašnjim odgovornim voditeljem Italije danko na tem — kot verujemo, da jim je — da se v novih perspektivah nadaljnega razvoja sveta, ki nasprotujejo vsakemu razpihovanju nacionalnih trenj ter obnavljanju starih sovraštev, ustavarjo tudi med obema državama ob Jadranskem morju ugodnejši odnosi, potem se vidimo razloga, čemu bi se organizacijam, kakršna je Zveza Dalmatincev in pd., pa tudi določenim osebnostim, kakršna je prof. Domiacussi, ne dalo vedeti, da se izrazi v besede: *«Zgodovina, pa tudi geografija učita, da je Jadransko morje latinsko, torej italijansko morje»* — danes ne morejo več metati tjavendan, kot se je to delalo nekoč.

Pozitivna zgodovina pa ve povedati, da je fašistični napad l. 1941, ko je bila okupirana Jugoslavija in z njo vred tudi Dalmacija, bilo dejanje najbrutalnejšega nasilja, katerega posledice pa niso plačali tisti, ki so ga povzročili, oziroma odobravali (med temi so gotovo bili tudi mnogi, danes jokajoči «Dalmatinci»), marveč italijansko ljudstvo. Sicer pa gospode okrog «Difesa Adriatica» in njim podobne v raznih dalmatinskih ter julijskih združenjih tam prerašča, dasiravno morda reči, da so še lahkoverneži, ki jim nasedajo. Da to v bodoče prepreči, bi morali poskrbeti ljudje, ki novijo odgovornost za bodočnost države in njen napredek.

Obisk v sovjetskih atomskih inštitutih

Sovjetska znanost na področju nuklearne energije danes prav gotovo ne zaostaja mnogo za ameriškimi uspehi, precej verjetno pa jih v nekaterih pogledih celo prekaša

Reportaža dr. Joža Arnejca

Atomska električna centrala, ki jo s ponosom imenujejo «Prvo na svetu», je danes odprta tujim obiskovalcem. Poseben dan v tednu je določen za te oglede. Lani je bilo šele prvič objavljeno, da taka centrala obstaja v Sovjetski zvezi, in vse je bilo ovito v neko tajinstvenost, kmalu pa bo — kot se zdi — nekaj popolnoma vsakdanjega in jo bodo smatrali za zastarelo. Mnoge dežele grade slične in večje centrale, mnoge pa imajo izdelan program graditve ogromnih central za več let naprej in med temi je tudi Sovjetska zveza s centralo za 400.000 kW. Ceprav imajo še velikanske energije vode in premoga neizčrpane in neizkoriščene, vendar grade tudi atomske centrale, samo da ne bi zaostali v splošnem razvoju atomske energije na svetu.

Vse kaže, da imajo najtrdnejši namen odigrati pomembno vlogo na tem področju in v tem smislu ne štedijo s stroški, materialom in eksperimenti. Znanstvena raziskavanja na področju nuklearne energije in vse, kar se zdi z njimi zvezano, kot na pr. elektronika in avtomatizem, uživajo veliko prednost v njihovem programu.

Atomska centrala

Atomska električna centrala je danes čisto eksperimentalna postaja za raziskovanje uporabe te sile v energetske namene. Predvsem pa so z dograditvijo hiteli ne samo zato, da bi bili prvi, marveč da bi dokazali praktično uporabo atomske energije v korist človeštva in za miroljubne namene. Takšen dokaz prvenstveno miroljubne in koristne uporabe atomske energije bi potem mogel upravičiti tudi poizkuse z bombami, ki so bile samo nujnost, diktira od drugih.

Tako bi si mogli razlagati naglico, s katero je bila centrala zgrajena, in tudi to, kako je izkoriščena energija. Reaktor sam ima namreč nominalno moč do 25.000 kW, a je na njem dograjena standardna centrala, ki daje 5000 kW. Vsekakor je bilo pa najvažnejše vprašanje prenosa energije reaktorja v električno energijo v tako imenovanem usmerjevalcu. Pravili so nam namreč, da bi mogli izrabiti mnogo večji del energije, tudi do 20.000 kW, če bi skonstruirali posebne turbine in specialne stroje ter tako ekonomičneje uporabljali energijo. Toda to jim ni bil cilj, ker ta energija za lokalno električno mrežo ni važna niti potrebna. V mreže je vključena samo takrat, kadar centrala ne dela eksperimentov za svoje potrebe. Ti eksperimenti so usmerjeni predvsem na študij najbolj praktične in ekonomične uporabe te energije za pridobivanje elektrike. Zato dela reaktor z različno jačino, pri tem študirajo odpornost raznih kovin v njem, njihovo korozijo, izgubo energije, merijo toplopo, tok neutronov, sistem hlajenja in potem načine spreminjanja toplote, zopetno izgubo energije pri spreminjanju in mnogo drugih vprašanj s tem v zvezi. Zavoljo teh eksperimentov prezidavajo notranjost zgradbe, odpirajo izhodne kanale od reaktorja, montirajo nove instrumente za najrazličnejša merjenja in jih demontirajo, ko so poizkuse končali. Rezultate teh poizkusov bodo potem mogli izkoristiti pri graditvi novih in velikih central, ki bodo služile svojemu pravemu namenu, namreč pridobivanju električne energije. Ta eksperimentalna električna centrala spada v delokrog znanstvenih raziskovanj Akademije znanosti ZSSR.

Sama centrala leži kakih 70 km izven Moskve v naselju, ki je postalo že precej veliko in ki še nima svojega imena. V tem naselju žive znanstveniki in delavci, zaposleni na centrali; zgrajene so nove velike hiše in vse ostalo, kar je potrebno za tako naselje, med njimi tudi velik kulturni dom. Zgradba centrale leži nekako izven naselja in od zunaj s svojo skoraj klasično fasado ne izdaja videza svrhe, ki ji služi. Najvažnejši del centrale, reaktor, pravzaprav sploh ni viden, samo v kotu velike sobane je viden nekoliko vzvišen del, ki pokriva glavo samega reaktorja. Na nasprotni steni vise dolge palice, v katerih je spravljena uranska zmes. To je gorivo, ki ga uporabljajo v reaktorju. Vrhovi teh palic so urejeni tako, da se dajo prenašati z žerjavom, ki teče preko cele dvorane. Pred temi palicami je na tleh mnogo lukenj, ki so napolnjene z vodo, v katere spravljajo že uporabljene in zgorele palice. Te palice so po uporabi v reaktorju nevarne in je zato z njimi mogoče ravnanje samo na daljavo. Na stenah je nameščeno več števcev, ki kažejo število rentgenov oziroma milirentgenov v dvorani in ki avtomatsko zvonijo alarm, če bi to število narastlo do nevarnih množin. Vse rokovanje s temi palicami vrši skozi debelo zaščitno okno tehnik avtomatsko in ogromni ventilatorji skrbijo, da se ne bi ozračje preveč zastrupilo. Zidovi so iz debelega betona, a vrata dvojna iz svinca, tako da so zaščiteni tudi sosedni prostori.

Drug tak kraj, ki bi lahko zopet bil zaradi radiacije nevaren za človeka, je pri menjalcu toplote. Zato so tudi tam debeli zidovi in dvojna vrata, ki so med delovanjem zaprta, tako da se ves proces izmenjave vrši ne samo v notranjosti debelo obloženih cevi, temveč tudi za «zaprtimi vrati». Od tod naprej je proces isti kot pri termoelektrični centrali, ko para žene turbine elektrarne. Najbolj zanimiva za laika in za vse obiskovalce je dvorana s komandno tablo in desko. Tu je na steni polno ur, števcev in instrumentov, ki s posebnimi lučkami avtomatsko kažejo funkcioniranje vsakega dela reaktorja in centrale in dajejo vse podatke, ki so za kontrolo potrebni. Toda tu je tudi deska z vsemi gumbi in ročicami, s katerimi je mogoče voditi proces v elektrarni in posebej v reaktorju. To je srce vsake elektrarne in od tod je mogoče videti tudi, kaj se dogaja v samem reaktorju, voditi in regulirati njegovo moč, kakor tudi videti, kaj se dogaja za «zaprtimi vrati». Seveda je treba razumeti lučke ,številke in kazalce raznih instrumentov v tej sobi.

S tem, da je ta centrala eksperimentalna postaja, ne more izgubiti na pomenu in koristi. Nasprotno, postala je začetek novih velikih uspehov sovjetske znanosti na področju nuklearne energije in obenem nekako predstavlja vrhunec prve etape razvoja te znanosti. Čisto eksperimentalnih reaktorjev ima Akademija znanosti še nekaj v okolici Moskve in služijo ne samo za študij, temveč tudi za prakso novim številnim znanstvenikom.

Inštitut za raziskovanje atomskega jedra

Za nas je bil vsekakor najzanimivejši obisk inštituta za raziskovanje atomskega jedra Akademije znanosti. Ta inštitut je oddaljen kakih 100 km od Moskve in je zopet v naselju brez imena, čeprav je znano povsod kot naselje Akademije. V tem inštitutu raziskujejo čisto teoretična fizikalna vprašanja o sestavi jedra in o obnašanju teh sestavin jedra pod raznimi pogoji. Ta raziskovanja nimajo pravzaprav nobene zveze z atomsko energijo in rezultati raziskovanj so večkrat čisto teoretičnega pomena. To je «eldorado» za znanstvenike, matematike in fizike svetovnega slovesa. Pri teh strojih za raziskovanje jedra je posebno važna brzina, ki jo jedro lahko doseže, da lahko proučuje posledice, ki se dogajajo pri udarcih ali spajanju raznih delov jedra med seboj. Da bi pa mogli dobiti te ogromne brzine, je zopet potrebna velikanska električna energija, ki pomaga dati jedrom pospešek v hitrosti, ravno tako pa so potrebna tudi ogromna magnetska polja, med katerimi leži ravno ta priprava. Pri razbijanju jeder pa se ravno tako osvobajajo žarki, kot pri razbijanju atomov. Ti so prav tako nevarni za človeško življenje, zato vse poizkuse opravljajo brez prisotnosti človeka in merijo vse fenomene na posebnih instrumentih in pripravah v oddaljenem prostoru za betonskim zidom, ki je včasih tudi 4 m debel. Take priprave za proučevanje atomskega jedra imajo razna imena, pač po namenu, ki mu služijo, in po metodi, ki jo uporabljajo. To so tkzv. akceleratorji, ciklotroni, belatroni in razne druge kombinacije teh in drugih izrazov. Tako sem vsaj razumel funkcijo in namen teh naprav, ki smo si jih tam ogledali in prav posebno, ko smo si ogledovali znani sinhro-ciklotron Sovjetske akademije znanosti. Vse to sem si ogledoval kot laik in če je v mojem razlaganju malo nejasnosti ali pa je kje kaj samo približno točno, upam, da bodo strokovnjaki pri čitanju malo dobrohotno zamižali.

Orješki sinhro-ciklotron

Ta sinhro-ciklotron predstavlja velikanski uspeh sovjetske znanosti in njihove industrije. Po svoji moči je skoraj edinstven na svetu, samo Amerika je pred kratkim zgradila nekaj sličnega, samo da je sovjetski bil zgrajen že leta 1949. Nabiti delci jedra dobijo v njem brzino, ki je skoraj enaka brzini svetlobe in s to brzino dobijo protonsko energijo do 700 milijonov elektron-voltov. En sam kos magneta je delalo 400 monterjev pol leta. To so samo nekatere številke, ki pa lahko samo približno predstavljajo napore in uspehe znanstvenikov in strokovnjakov. Rezultati uspehov so opazni tudi laiku ,mogočnost posameznih delov, preciznost izdelave, podrobnosti govore vsekakor o visoki kvaliteti in sposobnosti industrije, ki je sodelovala pri gradnji tega kolosa. Obenem pa je mogoče tudi videti ogromna sredstva, ki jih vsekakor mora imeti inštitut na razpolago za opravljanje raznih poizkusov.

Iz tega sinhro-ciklotrona so uperjeni žarki protonov v razne smeri, na katerih potem delajo razne poizkuse in merjenja. Te žarke vodijo skozi debele betonske zidove v sosedno sobo, kjer so zopet postavljeni ogromni magneti, drugi aparati, merilni instrumenti in druge naprave, ki so za eksperiment potrebne. Vse te aparature avtomatično prenašajo rezultate v sosedno sobo, zopet za debelim zidom, kjer šele človek registrira in beleži rezultate eksperimenta. Lahko si predstavljamo, kako precizne aparature so potrebne, da lahko merijo in registrirajo pojave pri danih brzinah. Popolnoma je razumljivo, da je vse mogoče samo s pomočjo elektronskih naprav, števcev in oscilografov. Kompletna naprava sinhro-ciklotrona je dirigirana in kontrolirana v veliki sobi sosedne zgradbe, 500 m oddaljene od glavne. Šele pri pregledu vseh teh naprav nam postane jasna veličina celega projekta in potem moramo razumeti tudi uspehe, ki so jih dosegli sovjetski znanstveniki na teoretskem in praktičnem področju raziskavanja atomskega jedra in energije. Seveda pa je take rezultate mogoče doseči tudi samo v takih pogojih in s takimi sredstvi, ki smo jih videli v teh inštitutih.

Sovjetska znanost na področju nuklearne energije danes prav gotovo ne zaostaja mnogo za ameriškimi uspehi, ki jih imajo za vodilne na tem področju. Verjetno pa je celo, da jih v nekaterih pogledih celo prekaša, vsaj kar se števila ter znanstvene in praktične sposobnosti strokovnjakov tiče. Teh imajo mnogo in za njihovo vzgojo skrbi tako univerza kakor tudi Akademija. Poleg tega ima ta znanost na razpolago industrijo, ki lahko ugodi vsem zahtevam, ki jih znanost pred njo postavi. Ako k temu vzamemo še ogromna materialna sredstva, ki se zdijo tako rekoč neizčrpna, potem lahko pričakujemo velik napredek njihove znanosti na področju nuklearne energije. Upamo samo, da bo ta energija izkoriščena izključno v blaginjo človeštva. Toda taka orientacija ni odvisna od dobre volje in namenov znanstvenikov, temveč od mednarodnih odnošajev in razvoja splošne svetovne situacije.

Gizela Drege in Gert Reinholm, prva solista berlinske državne Opere v baletu «Orfej»

Amerikanec v Parizu

21. ODDAJA RUBRIKE „ODNEHAŠ ALI NADALJUJEŠ"

OD ZOBA JAMSKEGA MEDVEDA DO KOMIKA DANNYJA KAYA

Na 21. oddaji rubrike «Odnehaš ali nadaljuješ» sta včeraj nastopila dva nova tekmovalca, in sicer *Sebastiano Rossi*, ki si je izbral za področje zgodovino Italije od početkov do naših dni, in *Luigi Scanagatta*. Na vprašanja, ki mu jih je postavljal Mike Bongiorno, je Rossi odgovarjal s tako gotovostjo, da mu bo komisija težko zastavila vprašanje, ki mu ne bi bil kos. Njegova osebna pojava ne zadovoljuje povsem, in tudi način, kako odgovarja na vprašanja, je zelo podoben tonu srednješolskega odličnjaka, ki se je snov temeljito «nabiflal».

Za njim se je tudi prvič predstavil Luigi Scanagatta, učitelj po poklicu, in — kakor smo zvedeli iz časopisja — frančiškanski tretjerednik, se je prijavil s področja mehkužcev, predvsem polžev, ornitologije in alpske flore. Od osmih vprašanj, ki so mu jih zastavili, se jih je nekaj tikalo školjk, nekaj ptičev in nekaj alpskih rastlin. Na vse je odgovoril tekoče, le nekajkrat se je nekoliko popravljal.

Za tema dvema so se zvrstili naši znanci iz prejšnje oddaje, najprej oni, ki so odgovarjali na vprašanje za 640.000 lir.

Od teh je prvi nastopil učitelj *Damaso Malagodi*. Odgovoriti je moral na vprašanje iz arhitekture: kateremu arhitektu dolgujemo pročelje dveh cerkva v Modeni. Malagodi nam je povedal, da gre za Agostina di Duccia.

Mario de Maria, ki si je izbral za svoje področje kolesarstvo, je tudi odgovoril točno na naslednje vprašanje: *Leta 1952 je Svicar Kubler zmagal na progi Milano-Torino; nekoč pa je njegov rojak zmagal na isti progi; kdo je bil to?* Oscar Egg, se je glasil he tri odgovor.

Tretji tekmovalec, ki je moral odgovarjati na vprašanje za 640.000 je bil zdravnik *Marco Marzollo* z Gavarda. Preden je odgovoril na vprašanje, je sporočil Mikeu Bongiorno, da ga je organizacija italijanske glasbene mladine imenovala za svojega častnega člana in mu izročila tudi značko omenjene organizacije. S tem pa še ni bilo konec presenečenj. Kakor da bi častno članstvo v muzikalni organizaciji ne zadostovalo, so mu speleologi iz Gavarda poklonili še podočnik jamskega medveda, ki je živel pred 150.000 leti. Omenil je tudi, da ga je pred dnevi obiskal sin prvega italijanskega interpreta Wagnerjeve glasbe v Italiji, Giuseppe Borgatti. Za 1,280.000 so mu zavrteli ploščo, povedati pa je moral čigava je glasba in iz katerega dela. Že smo mislili, da vprašanju ne bo kos, ko se mu je obraz razjasnil in končno je sledil pravilni odgovor: Schubert, IV. simfonija.

Za njim se je pojavil simpatični mladi kokošerejec iz okolice Rima, *Felice Scipioni*, ki odgovarja na vprašanja iz italijanske književnosti od Montija do Carducija. Bongiorno ga je vprašal, kje se začne in kje konča dejanje v Manzonijevi tragediji *Adelchi*. Takoj se je videlo, da vprašanja ne zmore. Dolgo je razmišljal, nekaj jecljal, končno je bilo slišati Pavia, k čemer je Mike pritrdil. A manjkalo je še drugo mesto. Parkrat je poskusil še z mestom Costantinopolis, ki naj bi bilo v Grčiji, nato je poskusil še s Francijo, a udarec na gong ga je rešil zadrege. Mike mu je povedal, da gre za Verono. Tako se bo mladi kokošerejec moral zadovoljiti z avtomobilom «600», neka njegova oboževalka pa mu je v svojem navdušenju poklonila krasnega petelina iz blaga, v nadomestilo za onega živega, ki ga je moral zaklati, da bi v kokošnjaku bil končno mir.

Gabriella Airaldi se je pojavila v svetli obleki, z neko belo vrvjo okoli vratu. Ko jo je Mike vprašal, čemu nosi to vrv, je Gabriella dejala, da so ji jo dali neki mornarji, češ, da ji bo prinesla slečo. Povedala nam je tudi, da je bila na izletu v toskanskem mestu Prato, kjer se je srečala s simpatičnim Ciarijem, ki je prvi dosegel najvišjo nagrado, in s Pellegrinijem, ki je bil drugi zmagovalec. Tudi plesala je z njima, s Pellegrinijem nekoliko manj, ker so se zanj tepla domača dekleta (najbrž ni težko uganiti zakaj!) Mike ji je zastavil naslednje vprašanje: *Refren neke pesmi iz leta 1952 se glasi: «che nostalgia, musetta mia — pensare al tempo che non torna più»; kakšen je naslov te pesmi in kdo so njeni avtorji?* To pot Gabriella ni odgovorila tako hitro, kot običajno, in že smo mislili, da jo vidimo zadnjič. Končno pa se je zbrala in odgovorila točno: *Addio vetturino*; avtorja: *Carlo Alberto Rossi* in *Lidia Capece*.

Končno se je pojavil še *Roberto Bosi*, tolmač na bolonjski železniški postaji, ki si je pridobil izredno popularnost s svojimi odgovori na vprašanja iz etnologije. Pojavil se je z lokom v roki in na vprašanje pojasnil, da gre za pravi pigmejski lok, ki mu ga je poslal neki Butti, ki se je udeležil raida preko Afrike. Ker je Bosi imel zraven tudi puščico, se je Mike zanimal, če ni morda zastrupljena. Nato mu je Bosi pojasnil, da Pigmejci ne uporabljajo več takih puščic, in da to delajo le bušmanska plemena. Ko je moral izbrati med tremi kuvertami, si je zaželel, da bi to opravil neki novinar, in je s prstom pokazal na nekoga v skupini novinarjev. «Izkazalo» se je, da je bil omenjeni urednik bolonjskega lista «Il resto del Carlino», ki nam je pojasnil, da je Bosi tudi novinar, in ne samo to, ampak tudi uspešen pisatelj, ki je v teh poslednjih časih prejel celo tri literarne nagrade, poslednjo od le-teh za knjigo, ki je pravkar na tem, da izide.

Vprašanje, ki so mu ga zastavili, ni bilo najlažje, in mu ga je moral Mike, zaradi njegove očitne zadrege, ponoviti. Tikalo se je imena plemena, turškega porekla, ki je okrog XII. stoletja naselilo področje v Sibirji in vplivalo na način življenja ondotnega prebivalstva. Na srečo je pogodil, da gre za Jakute, in tako ga bomo prihodnjič zopet videli, kako se bo odrezal na vprašanje za 2 milijona 560.000.

Za zaključek si je rubrika «Odnehaš ali nadaljuješ» prihranila še poslastico: predstavila nam je ameriškega komika Dannyja Kaya, ki je na turneji po evropskih državah po nalogu UNICEF, ki skrbi za pomoč revnim otrokom v okviru OZN. Danny Kaye prisostvuje predstavam nekega svojega otroškega filma, ki ga ta ustanova predvaja v raznih deželah, da bi tako z izkupičkom od teh predstav prispevala k povečanju fondov za pomoč revnim otrokom. Danny Kaye je v kratkem pojasnil namen te ustanove, Mike pa mu je za šalo zastavil v kabini vprašanje za 640.000 lir, na katero je Danny odgovoril z namerno jecljavostjo in prejel omenjeno vsoto kot prispevek italijanske televizije ustanovi UNICEF.

20 koncertov v eni sezoni

Za kakršenkoli zbor je 20 koncertov v eni sezoni visoko število, katerega lahko doseže samo s kvalitetnim prednašanjem. To prvenstvo je dosegel dornberški moški zbor v sezoni 1955-56, ki je pri vseh dvajsetih koncertih imel vedno polno dvorano hvaležnih poslušalcev in ki nikakor niso štedili s priznanjem kvalitetnemu izvajanju. Pri pevskih tekmovanjih so Dornberžani dosegli štirikrat prvo mesto. Nastopili so, čeprav podeželski zbor, prejšnji mesec tudi v filharmonični dvorani v Ljubljani, kjer so prejeli v znak priznanja lovorov venec tudi od članov Slovenskega okteta.

Dornberški pevci bodo koncertirali v nedeljo 22. t. m. v Trstu.

WALT DISNEY snema na Dunaju

Kot blisk se je raznesla po Dunaju novica: Walt Disney je prispel s svojo snemalno ekipo v Avstrijo, kjer bo posnel barvni cinemascope film, ki ima delovni naslov «Pravljična dežela na obalah Donave». Disney namerava posneti na filmski trak deželo in ljudi z vsemi njihovimi folklornimi posebnostmi in jih prikazati ameriškim gledalcem takšne, kakršni v resnici so. Tudi salzburškega festivala 1956 se bo udeležil s kamero. Snemal pa bo tudi na Neusiedlerskem jezeru in v močvirnih predelih spodnje Donave. Ptičji raj Neusiedlerkega jezera, ki je znan po edinstvenih ptičjih primerkih, bo kulisa za film «Potovanje za novimi odkritji v kraljestvu narave».

Grace Kelly in Ranieri III pri cerkvenem poročnem obredu v katedrali kneževine Monaco

Reka-Portorož-Koper-Trst

po morju - Benetke - Portorož po suhem

Po splošnem popravilu se dela na pomolu v Portorožu bližajo h kraju. V kratkem bodo ob njem pristale prve ladje. Nedavno so bili na obisku na Reki predstavniki pomorskih oblasti narodne republike Slovenije, ki so se posvetovali z vodilnim osebjem «Jadranske linijske plovidbe» glede izboljšanja pomorskega prometa na obali Slovenskega Primorja. Po sestanku je bilo sklenjeno, da se vzpostavi nova pomorska proga Portorož - Koper in obratno.

Do sedaj ni bil Portorož povezan s pomorskimi progami. Nato se je govorilo tudi o tem, da bi se ladje, ki vršijo promet na progi Reka-Trst, ustavljale tudi v Portorožu; toda o tem ni sklenjenega še nič dokončnega. Lansko leto je «Jadrolinija» vzdrževala promet na slovenski obali z ladjo «Karlovac», ictos pa bo to ladjo zamenjala moderna motorna ladja, «Osijek», ki je bila zgrajena pred kratkim.

Poleg novosti v pomorskem prometu ,sledi še novost v avtobusnem prometu. V kratkem bodo otvorili redno avtobusno progo Benetke-Portorož.

Pred kratkim ustanovljeno podjetje «Plaža», ki ima v svoji upravi krasno peščeno obalo v Portorožu, bo imelo v letošnji poletni sezoni dve motorni ladji «Portorož» in «Mornar», s katerima bo prirejalo izlete v okolico. Omenjeno podjetje pripravlja letošnjim gostom in kopalcem prijetna presenečenja, kot smučanje na vodi, tobogan, in čolniče .Te dni je uprava «Palace» hotela prevzela ribjo restavracijo «K ribiču». To je najboljše jamstvo, da bo ta daleč naokoli poznana ribja restavracija preskrbljena v letošnji sezoni z raznimi morskimi specialitetami. V teku je splošna preureditev omenjene restavracije.

Pogled na kopališče v Portorožu

Portorož se pripravlja, da čimbolje sprejme svoje stare in nove obiskovalce.

M. J.

10.000 dinarjev v oslovem želodcu

Avdulj Ahmed, iz vasi Ovčarevo v Makedoniji, je pred kratkim prodal svojemu sosedu hišo in dobil za sklenjeno kupčijo 10 tisoč dinare. Namesto, da bi spravil denar na varno mesto, ga je zavil v krpo, s katero njegova žena pokriva testo. Ne da bi vedela, kaj se v njej nahaja, je žena postavila krpo v sito z otrobi.

Avdulj je imel tudi osla, ki je stalno, kadar je le mogel, prihajal v hišo, da bi jedel otrobe. Tudi to pot je osel izrabil priliko, ko ni bilo nikogar v hiši, pojedel otrobe, z njimi pa tudi krpo z denarjem. Avdulj je šele pozneje opazil, kaj se je zgodilo. Tako je zaklal osla v upanju, da bo v njegovem želodcu našel denar. Toda njegov trud je bil zaman. Našel je le ostanke tisočakov, ki jih ni bilo mogoče uporabiti. Tako je Avdulj ostal ne le brez deset tisoč din, ampak tudi brez osla, ki je veljal prav toliko.

J. M.

IZ TRŽAŠKE KRONIKE

Tretji razred ukinjen

Novo povišanje železniških tarif

Centralna komisija za cene je včeraj odobrila načrt za reorganizacijo in povečanje železniških tarif. Ta načrt predvideva uvedbo samo dveh razredov in ukinja dosedanji tretji razred. Dosedanje tarife za drugi razred se bodo povprečno povečale za 14%, medtem ko se bodo tarife za drugi razred povečale za 8%.

Železniške razdalje so bile do sedaj razdeljene na štiri cone (do 400 km, od 401 do 600, od 601 do 800 in od 801 km naprej), odslej pa bodo razdeljene na tri cone (do 700, od 701 do 1000 in več kot 1000 km), s čimer se bodo železniške tarife še povečale.

Nove železniške tarife bodo sledeče: za razdalje od 1 do 700 km prvi razred 11,40 lir, drugi razred 6,36 lir, razdalje od 701 do 1000 km prvi razred 7,60 lir, drugi razred 4.24 lir in za razdalje več od 1000 km za prvi razred 1.94 lir in za drugi razred 1,08 lir. Po novih tarifah bo veljala vozovnica za vožnjo iz Milana v Rim (632 km) 7.204 lir v prvem razredu in 4.019 lir v drugem. Do sedaj je veljala vozovnica prvega razreda 9150 lir v prvem, 6.100 lir v drugem in 3.590 lir v tretjem razredu.

Nova tarifa predvideva pet vrst različnih popustov od 20% do 50% na celotno voznino. Ukinjena je znižana tarifa št. 51, ki je veljala za državne funkcionarje in tarifa št. 7, ki je veljala za vojake, invalide in novinarje.

V kratkem bodo načrt predložili v dokončno odobritev medministrski komisiji za cene, nakar ga mora odobriti še predsedstvo vlade. Načrt bo stopil v veljavo z dekretom predsednika republike in bo pričel veljati 3. junija istočasno z novim voznim redom. Po predvidevanjih se bodo s temi povečanji tarif dvignili dohodki železnice za 10-11 milijard lir.

V kratkem bo centralna komisija za cene proučila tudi načrt o povečanju tarif za prevoz tovorov. Ta povečanja bi morala stopiti v veljavo 1. julija.

Predavanje amer. inženirjev

Sinoči so v veliki dvorani trgovinske zbornice predavali ameriški inženirji o novih načinih gradnje o sodelovanju med arhitekti in inženirji in o pogodbah. Sestanku so prisostvovali številni tržaški strokovnjaki, saj so ameriški inženirji znani povsod po svetu in je eden izmed njih napravil načrt za moskovsko podzemsko železnico, drugi pa načrt za ameriško atomsko centralo.

Izpopolnitev starostnega zavarovanja

Včeraj je senatna komisija za delovna vprašanja odobrila zakonski nacrt, ki ga je svoj čas predlagal poslanec Cappuggi in ki se tiče nadaljevanja prostovoljnega starostnega zavarovanja in zavarovanja proti invalidnosti, in sicer za tiste zavarovance, ki ob prekoracenju določene starosti še nimajo pravice do pokojnine. Ker je bil zakon v poslanski zbornici že sprejet, bo stopil v veljavo takoj potem, ko bo objavljen v Uradnem listu. Ta zakon pomeni precejšnji korak naprej v izpopolnjevanju zavarovalnih določb, saj bo omogočil prizadetim, da dobe minimalno pokojnino tudi po roku, ki ga določa prejšnji zakon št. 636.

Obvestilo ACEGAT

Spričo dejstva, da je zima že za nami, opominja vodstvo vodovodne službe Acegat hišne lastnike in upravitelje, da morajo do 30. t.m. prijaviti vse tiste odtočne odcepke glavnih vodovodnih cevi, ki nimajo pečata in ki so nameščeni v stavbah s sistemom ločenih vodnih števcev. Po tem roku bodo kršilcem menjali sistem oddaje vode in jim bodo zaračunali količino vode, ki bo razvidna iz razlike med potrošnjo, katero bo zaznamoval glavni števec, in med vsoto potrošnje vseh ločenih števcev.

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

ZASEDANJE MESTNEGA OBČINSKEGA SVETA

Socialdemokratska svetovalca zahtevala razpravo o interpelaciji za izvedbo volitev v začetku oktobra

Večina je predlog zavrnila, ker se določitev dneva tiče tudi ostalih občin v pokrajini - Danes se seja nadaljuje

Na seji mestnega občinskega sveta v sredo zvečer so z glasovi večine zavrnili predlog socialdemokratskih občinskih svetovalcev prof. Zucallija in odv. Devetaga, naj se izvedejo upravne volitve v prvi polovici oktobra, ker bi pozneje vreme na volitve slabo vplivalo, ker volivcem ne bi bilo mogoče obrazložiti stališč; ker je v tem bistvo demokratičnega sistema.

Župan je bil mnenja, naj bi se sklep o predlogu sprejel čez kakšnih štirinajst dni, da bi med tem časom tudi ostali občinski sveti, katerih se prav tako tiče odložitev volitev, proučili možnosti za določitev najbolj prikladnega dneva.

S tem predlogom PSDI sta se strinjala svetovalca Pedroni in Batti, Batti od KPI je med drugim tudi dejal, naj se volitve anticipirajo vsaj za dva meseca. Inž. Grazisto od KD je bil županovega mnenja, ker naj bi se odločitev tikala vseh občin naše pokrajine.

Na začetku seje je župan sporočil odobritev načrta in finansiranje gradnje vodovoda na Oslavje in v St. Maver ter odobritev nadaljnjih štirih milijonov lir s strani vlade za gradnjo mostu pri Stražicah.

Glede podaljšanja Ul. Roma je nakazal naraščajoče težave z odkupovanjem hiš, ki bi jih bilo treba podreti, da se izvede načrt. Prva težava se je pojavila z odkupom poslopja Zaneia, ki zahteva 19 milijonov lir, medtem ko je občinski tehnični urad pripravljen plačati največ 16,500.000 lir. Zapreke niso torej samo tehničnega, ampak tudi finančnega značaja. Zaradi tega je župan mnenja, da bo potrebnih še nekaj mesecev, preden bodo celotno vprašanje proučili.

Predstavniki manjšine pa so županu sporočili zahtevo, naj bi se občinski svet čimprej sestal ter sprejel ustrezni sklep.

Zasedanje se bo nadaljevalo danes ob 18. uri.

KINO

CORSO. 16.00: «Carmen Jones», H. Belafonte, cinemascope.
VERDI. 16.40: «Gnezdo tihotapcev», S. Granger, cinemascope.
CENTRALE. 17.00: «Dolina kraljev», v barvah, R. Taylor in E. Parker.
MODERNO. 17.00: «Pošast črne lagune».
VITTORIA. 17.00: «Kavalirji iluzije», H. Lamar, v barvah.

Akademsko-srednjesolski klub « Simon Gregorčič »

priredi v soboto 21. aprila ob 20.45 na sedežu v Ul. Ascoli 1-I., zabavni večer z naslovom

«PUSTI ALI VZEMI»

Napovedovalec:

Bogdan Doberdan

OB NOVIH UKREPIH ZA RAZDELJEVANJE BENCINA PROSTE CONE

Prizadevajo si povečati dosedanji letni kontingent bencina na 30.000 stotov

Stalno večanje prometnih vozil na področju proste cone nujno zahteva revizijo pred sedmimi leti sprejetega zakona

Vest, da se bodo nakazila za bencin proste cone v bodoče razdeljevala po novem merilu in da bo odločilna davčna pristojnost, je goriška javnost ugodno sprejela, ker se bodo s tem nudila boljša jamstva da bodo ljudje, ki na področju proste cone plačujejo davke, tudi deležni koristi te ustanove. Seveda je okoli 10 odstotkov takih, ki jih bo novo izvajanje zakona prizadelo in ki s tem niso zadovoljni.

Po našem mnenju se bo mogoče na tak način izogniti stalnemu zmanjševanju kontingenta na posamebna vozila, kar je bilo v stalni zvezi z upravičenim godrnjanjem.

Če odbor za prosto cono pri trgovinski zbornici tega koraka ne bi napravil, bi morda v bližnji prihodnosti moral ponovno zmanjšati kontingent avtomobilistom in motociklistom, ker postaja letni kontingent bencina, ki znaša 24.000 stotov, premajhen, da bi lahko zadostili potrebam vseh upravičencev.

Motorizacija v Gorici namreč stalno narašča. V letošnjem januarju je prejemalo bencin proste cone 1.260 avtomobilov, v marcu pa se je število povečalo na 1.301. Pri motociklih se je število povečalo od 2.168 v januarju na 2.586 v marcu, kar pomeni, da se je število motociklov v treh mesecih povečalo kar za 418.

Po drugi strani si upravni odbor prizadeva, da bi letni kontingent povečali za šest tisoč stotov, da bi znašal 30.000 stotov. S tem namenom je pred dnevi odšel k pooblaščenim ministrstvom v Rim dr. Poterzio od trgovinske zbornice, ki bo skušal prepričati odgovorne kroge o potrebi revizije zakona o prosti coni, ki je bil sprejet pred sedmimi leti.

Med zabijanjem kola se je udarila v glavo

Včeraj nekaj pred 12. uro sta zakonca Cumar iz Ulice Aprica v Gorici bila na vrtu in opravila razna dela. Med temi sta namenila zasaditi kol v zemljo. Pri tem je žena, 65-letna Gabrijela držala kol, njen mož pa ga je s kladivom zabijal v zemljo. Naenkrat pa se je ročaj kladiva odlomil in odletel Cumarjevi v glavo ter jo ranil. Zaradi resne poškodbe jo je rešilni avtomobil Zelenega križa odpeljal v mestno bolnišnico, kjer so jo pridržali s prognozo okrevanja v 10 dneh.

Darovi

Namesto venca na grob pok. ravnatelja Ivana Rijavca darujejo uslužbenci K. B. 5.000 lir za Podporno društvo.

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Urbani-Albanese, Ul. Rossini 1, tel 24-43.

Z ZASEDANJA GORIŠKE PRETURE

Pri aretaciji so našli pri njem 18 nabojev, ki jih po zakonu ni prijavil

Med kopanjem mu je zmanjkala listnica z uro in zlatim obeskom

Včeraj se je pred goriškim pretorjem zagovarjal 5-letni Rafael Cerullo iz Salerna, ker je imel pri sebi 18 nabojev za revolver Beretta kalibra 6.35.

Cerullo je namreč prišel 27. januarja lani v Gorico. Bila je 3. ura čez polnoči, ko ni vedel, kam bi šel spat, in se je vsedel na stopnice hiše št. 23 na Placuti. Tam so ga zalotili policaji, ki so ga aretirali in ga odpeljali na policijsko postajo. Pri preiskavi so našli pri njen omenjene naboje. Ker so ga vprašali, kjer ima revolver, je rekel, da ga je poslal domov svoji mami, naj dobi od policije dovoljenje za nošnjo orožja. Povedal je tudi, da je revolver in strelivo kupil v Salernu.

Obtoženi je bil doslej že večkrat obsojen; včeraj so ga obsodili na 3.000 lir globe in na plačilo procesnih stroškov, ker nabojev ni prijavil, kot določa zakon.

* * *

Na štiri mesece zapora in na plačilo procesnih stroškov so obsodili 35-letnega Alda Tosa, rojenega v Pavii in sedaj stanujočega v Ul. Coronini št. 5 v Gorici.

Toso je leta 1954 ustanovil neko družbo ker je upal, da bo s tem zaslužil. Vendar mu podjetje ni nikoli kdo ve kako dobro uspevalo. Obenem pa je prekršil zakon, ker knjigovodstva ni držal v redu. Ko so mu prišli na sled, so ga prijavili sodniji, ki je včeraj izrekla zadnjo besedo.

* * *

Lanskega avgusta je 21-letni Guerrino Pituelli iz Ulice Lugh'Isonzo 45 izkoristil prosti čas in odšel na kopanje v Sočo v bližino Majnice. Oblačila je spravil v neki grm in se zapodil v hladne valove. Ko se je odpravil domov, pa je s presenečenjem ugotovil, da je med njegovo odsotnostjo izginila iz njegovega zadnjega žepa listnica, v kateri je bila moška zapestna ura, zlat obesek, osebna legitimacija in več slik v skupni vrednosti okoli 19 tisoč lir.

Čez nekaj dni se je na policiji zglasil 18-letni Romano Coderni iz Ul. Corsica 21 ter izročil nekaj izmed predmetov, ki so bili v listnici. Dejal je, da je predmete našel v travi. Da ga ne bi sumili, da je listnico ukradel, jo je zavrgel v bližini železniške proge pri Podgori.

Včeraj so na preturi celotni dogodek še enkrat proučili in sklenili, da Codernija, ki je bil obtožen tatvine, oprostijo zaradi njegove mladoletnosti.

ŠPORTNI DNEVNIK

MOTORNA KROŽNA DIRKA PO ITALIJI

Mendogni spet najhitrejši Calderoni smrtno ponesrečen

Na vsej progi je tekmovalce spremljal dež, nekje pa celo sneg

PADOVA, 19. — Emilio Mendogni z motorjem Morini 175 ccm je zmagal tudi v drugi etapi motorne krožne dirke po Italiji. 383 km dolgo progo od Vidma do Padove prekoTrenta je prevozil v času 3.33'05" s povprečno hitrostjo 107.814 km na uro. Zmagovalec v kategoriji serijskih motorjev pa je bil Remo Manganelli, ki je na motorju Bianchi porabil za progo 3.49'17' in dosegel povprečno hitrost 100.192 km na uro.

V posameznih kategorijah so zmagali naslednji dirkači: **Serijski motorji:** Kat. 75 ccm Silvagni (Laverda) 4.22' in 23" - 87.553 km; Kat. 100 ccm Marchi (Laverda) 4.02" - 94.945 km; Kat. 125 ccm Vanoncini (Rumi) 4.27'13" - 85.985 km; Kat. 175 ccm Manganelli (Bianchi) 3.49'17" - 100.192 km. **Sportni motorji:** Kat. 75 ccm Pozzoni (Ceccato) 4.15'50" - 89.813 km; Kat. 100 ccm Gandossi (Ducati) 3.51'58" - 99.043 km; Kat. 125 ccm Maoggi (Ducati) 3.51'28" - 99.273 km; Kat. 175 Mendogni (Morini) 3.33'05" - 107.814 km.

Po prvih dveh etapah vodijo v posameznih kategorijah pri **serijskih motorjih:** Rippa (75 ccm), Marchi (100 ccm), Vanoncini (125 ccm), Manganelli (175 ccm). Pri **sportnih motorjih:** Ghigo (75 ccm), Villa (100 ccm), Maoggi (125 ccm), Mendogni (175 ccm).

Vso drugo etapo je oviralo slabo vreme. Na prelazu Fugazze v višini 1159 m so dirkači naleteli na 20 cm snega, po vsej ostali progi pa jih je spremljal dež, ki je povzročil, da so bila tla spolzka in posebno na ovinkih zelo nevarna. Na žalost je tudi ta etapa zahtevala več žrtev, med njimi tudi smrtno v osebi dirkača Calderonija, ki je tekmoval z motorjem znamke Mondial. Ob 13.30 je na ovinku pri Valsugani zletel s ceste in trčil v obcestni kamen. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je nekaj ur potem zaradi prebitja lobanje umrl.

KOLESARSTVO

Van Est zmagovalec 4. etape v Antwerpnu

HERENTALS, 19. — V četrti etapi tridnevne kolesarske dirke v Antwerpnu, dolgi 50 km, ki so jo vozili na kronometer, je zmagal Van Est (Hol.) v času 1.14'30". Na cilj je privozil sicer prvi Van Steenbergen, toda njega in še devet prvih dirkačev je tekmovalna komisija kaznovala z 2' odbitka. Vrstni red ostalih je naslednji:

2. Van Looy (Belg.) 1.14'35"; 3. Anquetil (Fr.) 1.14'45"; 4. Impanis (Belg.) 1.15'09"; 5. De Recycke (Belg.) 1.15'12"; 6. Van Steenbergen (Belg.) 1.15' 28"; 7. Moser (It.) 1.16'34"; 8. Ockers (Belg.) 1.16'54"; 9. Schotte (Belg.) 1.16'58"; 10. Vlaeyen (Belg.) 1.17'24"; 11. Gauthier (Fr.) 1.17'28"; 12. De Bruyne (Belg.) 1.17'33"; 13. Decock (Belg.) 1.17'49"; 14. Vannitsen (Belg.) 1.17'49"; 15. Adriaenssens (Belg.) 1.18'14"; 23. Dall'Agata (It.) 1.20'15"; 37. Maule (It.) 1.22'36"; 38. Accordi (It.) 1.22'39"; 50. Zamboni (It.) 1.28'58".

Splošna klasifikacija po 4. etapi: 1. Van Looy; 2. Impanis; 3. Van Steenbergen; 4. Van Est; 5. De Bruyne.

* * *

EIBAR, 19. — V šesti in zadnji etapi kolesarske dirke za veliko nagrado Eibar, dolgi 230 km, je zmagal Španec Galdeano, ki je v šprintu prehitel Lorono, Aizpuruja, Bertolo (Fr.) in Escolana. Njegov čas je 6.47'44".

V končni klasifikaciji je na prvem mestu Lorono s časom 29.25'55" pred Galdeano, Boverjem itd.

Startalo je 91 kolesarjev, na cilj pa jih je prišlo samo 44.

Grki v Neaplju

NEAPELJ, 19. — Danes pozno zvečer so prispeli v Neapelj člani grške nogometne reprezentance, ki bo v nedeljo nastopila proti B reprezentanci Italije. Grki so se izkrcali v Brindisiju z veliko zamudo, ker je njih plovbo s parnikom «Aegaeon» oviral vihar.

Člani italijanske B reprezentance so danes v Firencah počivali. Na igrišče so se podali le vratar Panetti ter krilca Morin in Emoli, ki so imeli kratek trening pod vodstvom Bigogna. Popoldne je prispel v Firenze tudi Bettini.

Člani A reprezentance pa so iz Milana prispeli v Monzo. Danes si bodo ogledali lokalni stadion ter dopoldne pol ure trenirali. Jutri popoldne bodo imeli trening tekmo z mladinci Simmenthal Monza. V nedeljo bodo počivali, popoldne pa si bodo ogledali v Milanu tekmo med Zagrebom in Interjem.

Maraton veteranov

V sredo, 25. aprila bo tradicionalni maratonski tek za veterane na progi Milje - Trst, dolgi 10.700 km. Start bo okrog 9. uri v Miljah, cilj pa okrog 10. ure na Trgu Perugino v Trstu. Že sedaj je zagotovljena udeležba naslednjih tekačev:

Just Umek, star 61 let, dvakratni zmagovalec na 100 km, tretji na ameriškem maratonu Los Angeles - New York, zmagovalec IV. in drugi na V. maratonu tržaških veteranov. Umek, ki je po rodu Tržačan, živi trenutno v Bresciji in bo tekel za barve organizatorja teka «Novi Bunker».

Terconi Armando, star 51 let, italijanski prvak l. 1948 in zmagovalec zadnjega maratona v Trstu. Nastopa za S.G. Triestino. Ercolani Carlo, 57 let, udeležil se je že več tekov na 100 km, peti l. 1920, je prvak Romagne in Emilije in nastopa za klub Bagnacavallo iz Ravene.

Ostali vpisani so še: Rovatti Luigi 54 let, Rovatti Anton 52 let, Grabar Ivan 54 let, Pacor Silvio 59 let, Relija Marco 51 let, Semole 56 let, Kaučič Just 57 let, Bellemo Renato 54 let, Radivo Anton 51 let, Kert Franc 55 let, Rissolo Salvatore 58 let, in drugi.

NOGOMET

PARIZ, 19. — V nočni tekmi je londonski Arsenal premagal pariški Racing s 4:3 (2:1).

LONDON, 19. — Član II. britanske lige Hull City je premagal jugoslovansko enajstorico Spartak iz Subotice s 3:1.

V PRVI POLFINALNI TEKMI ZA POKAL EVROPSKIH PRVAKOV

Real Madrid-Milan 4:2

Povratno srečanje bo 1.V. v Milanu - Zmagovalec gre v finale z Reimsom

MADRID, 19. — V prvi polfinalni tekmi za pokal evropskih prvakov, je danes na stadionu «Santiago Bernableu» pred 120.000 gledalci Real Madrid premagal Milan z rezultatom 4:2 (3:2).

Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah:

Real: Alonso; Navarro, Lesmes; Munoz, Marquitos, Zarraga; Joseito, Olsen, Di Stefano, Rial, Gento.

Milan: Buffon; Maldini, Zagatti; Liedholm, Pedroni, Ganzer; Beraldo, Ricagni, Nordahl, Schiaffino, Dalmonte.

Sodnik: Harzig (Fr.). Goli so padli v naslednjem vrstnem redu: v 6' Rial, v 9' Nordahl, v 25' Joseito, v 30' Schiaffino, v 40' Olsen in v 17' drugega polčasa Di Stefano.

Prve minute igre so pripadale Špancem, ki so po lepi akciji celotne prve vrste prišli prvi v vodstvo. Na lep predložek Di Stefana je Rial neubranljivo tolkel Buffona. Po tem golu so se Milančani vrgli v napad in nekaj minut oblegali vrata Alonsa, dokler niso v 9' izenačili po Nordahlu. Milan je poslej z dolgimi pasovi obvladoval igrišče in imel vec od igre. Toda levo krilo Spancev Gento je večkrat v protinapadih prehajal pred nasprotni gol in ravno iz enega takega njegovega pobega je nastal drugi gol za domače. Dolg Gentov predložek je sprejel desno krilo Joseita, ki je žogo takoj podal Zarragu. Ta jo je kratko vrnil Joseitu, ki jo je prisebno streljal v mrežo.

Tudi po tem golu je Milan vztrajal v napadu iščoč izenačenje. To mu je uspelo v 30' po zaslugi Liedholma, ki je naglo prodrl pred vrata Špancev, podal prostemu Schiaffinu, ki je takoj realiziral. Do sem je rezultat povsem odgovarjal poteku igre in močem v položaju. Toda v 40' je sodnik dosodil prosti strel proti Milanu. Streljal je Gento in žogo je Olsen z glavo usmeril v mrežo. Prvi polčas se je tako končal z rezultatom 3:2.

V drugem polčasu so začeli Španci z močno ofenzivo, ki pa jo je Milanov napad znal zadržati. V 13' se je Nordahl pri trčenju z nasprotnim igralcem nekoliko poškodoval. Vrnil se je na igrišče šele čez 4 minute prav v trenutku, ko je Di Stefano dosegel za domače četrti in zadnji gol. Tempo igre je poslej zaradi utrujenosti igralcev popustil. Najprej so odnehali Milančani, nato pa še domači, tako da preostali del ni bil vec zanimiv.

Povratno tekmo bosta obe moštvi igrali v Milanu 1. maja.

Italijanski košarkarski sodniki v Jugoslaviji

RIM, 19. Na prošnjo jugoslovanske košarkarske zveze je italijanska zveza določila Pietra Reverberija za enega od dveh sodnikov, ki bosta vodila tekmo med ženskima košarkarskima reprezentancama Jugoslavije in Češkoslovaške 6. maja v Ljubljani. Za sodnika na tekmah med ženskima in moškima reprezentancama Francije in Jugoslavije, ki bosta 12. maja v Karlovcu oz. 13. maja v Zagrebu, pa je določila sodnika Follatija.

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 20. t. m. ob 18. uri RKO film:

Podjetni gospod Dick

PREGLED OB ZAKLJUČKU PRVEGA DELA TEKMOVANJA

Keres prvič v ospredju na turnirju kandidatov

V prvih dveh povratnih kolih je zmagovalec prvega dela Geller izgubil obe partiji

LEUVARDEN, 19. — V nadaljevanju prekinjenih partij X. kola na turnirju kandidatov za svetovnega šahovskega prvaka v Leuvardenu (Nizozemska) sta Pilnik in Panno remizirala v 64. potezi. V prekinjeni partiji iz XI. kola je Filip dobil partijo proti Pilniku brez nadaljevanja.

Lestvica po XI. kolu: Keres 7, Smislov 6,5, Geller, Bronstein, Petrosjan 6, Filip 5,5, Spaski, Szabo 5, Panno 4,5, Pilnik 3,5. Prekinjeno partijo iz IX. kola je dobil Keres proti Bronsteinu.

* * *

Z devetim kolom je 10 udeležencev turnirja kandidatov za svetovnega šahovskega prvaka zaključilo prvi del tekmovanja za pravico dvoboja s svetovnim prvakom, Mišo Botvinikom. Zmagal je najostrejši napadalec — lanski prvak SZ — Efim Geller. Geller je od 9 partij štiri dobil in to trikrat z belimi figurami. Izgubil je proti Smislovu, katerega je lani v dvoboju premagal. Tesno za njim s pol točke presledka sta bila «večni drugi» Keres in dvakratni zmagovalec medconskega turnirja na Svedskem, Bronstein. Keres je edini ostal neporažen. Sedemkrat je remiziral in le dvakrat zmagal. Smislov si je priboril četrto, mladi Petrosjan pa peto mesto.

Strokovnjaki menijo, da je Smislov igral «mehko», in da bo moral preiti k napadu, če bo hotel ponoviti svoj slovit uspeh v Zuerichu. Petrosjan je imel dosti tako imenovane šahovske «smole». Videti je, da Spaski, kateremu vsi poznavalci šaha obetajo še velike uspehe, šahovskim velikanom še ni dovolj nevaren, da bo pa mnogo pridobil. Vsekakor je lepo premagal Smislova. Stirje neruski velemojstri niso zmogli prebiti sovjetske falange, vendar še niso odpadli iz konkurence, zlasti češki prvak dr. Filip, ki s svojim nastopom presenča šahovski svet.

Preden so začeli drugo «krogo», so se velemojstri preselili v Leuvarden, kjer bodo odigrali za časa razstave slik slikarja Van Gogha nekaj nadaljnjih kol turnirja. Sprememba zraka in okolice je škodovala Gellerju, ki je izgubil proti Smislovu in Petrosjanu. Na «liriko» Keresa pa je razstava dobro vplivala. Premagal je nevarnega tekmeca Bronsteina, še remi s Spaskim in že vodi na lestvici! Tudi navdušeni pevec opernih arij, Smislov je dobro startal pri drugih devetih partijah. Premagal je Gellerja in previdno — za počitek remiziral s Szabom.

Sam turnir se igra v vrhunskem duhu pokojnega genialnega svetovnega prvaka Aljehina — podjetno in borbeno. Kot bi bili nekateri udeleženci deležni ob odkritju njegovega spomenika iz rdečega švedskega granita na pariškem pokopališču Montparnas nevdiha ustvarjalne podjetnosti in fantazije, katere je toliko imel Aljehin.

V dobrih dveh tednih se bodo udeleženci tretjega turnirja kandidatov še marsikdaj globoko zamislili in poglobili v težko umsko delo, ki terja veliko. Kdo bo izmed njih na 1. maj, ko bo uradno proglašen zmagovalec, vedrega obraza, je pač težko reči. Bo to morda Keres, kateremu mnogi želijo ta uspeh, Smislov, Bronstein, Geller ali Petrosjan? Počakajmo na odgovor.

KERES

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

Kino na Općinah

predvaja danes 20. t. m. z začetkom ob 18. uri

Titanus barvni film:

„Pravljična Indija"

Stvarnost... skrivnost... pustolovstvo... so elementi, ki ustvarjajo iz «Pravljične Indije» nepozaben film.

Vladimir Bartol: **MLADOST PRI SVETEM IVANU** (Tretja knjiga)

Romantika in platonika sredi vojne

58. Tretje poglavje: Trst sredi vojne - Prva ljubezen - Zgodba o Šakalu

Ta ljubeznivi prevodnik in posredovalec med plahima zaljubljencema je bil moj nepozabni in nepozabljeni pes in prijatelj Šakal. Ozadje, kako sem pravzaprav prišel do njega, mi je pred nedavnim razkrila ali vsaj v spominu osvežila Mašenka.

Bila je v tretjem razredu gimnazije, ko jo je nekoč, ko je stopila pred Staro cesto s tramvaja, vračajoč se iz šole domov, ogovoril po nemško lep, plavolas in visokorastel gospod z naočniki. Utegnilo mu je biti kakih trideset let in prosil jo je če jo sme spremiti, češ da stanuje nekoliko više nad nami in da imata torej isto pot. Kakor je bilo tudi mladi deklici nerodno, vendar se ni mogla prav izogniti ljubeznivemu in vljudnemu vabilu. Od takrat je neznanec sicer ni več spremljal, pač pa jo je, ker sta se nujno pogosto srečavala, vselej kar najvljudneje pozdravljal.

Nekoč gresta s sošolko Culotovo iz šole mimo kavarne «Al Municipio», ko Mašenka v svojo grozo opazi, da sedi plavolasi gospod pri eni izmed miz. Da bi se bila izognila, je bilo že prepozno. Nemec se dvigne, se ji prikloni in jo prav spoštljivo pozdravi:

«Guten Tag, Fräulein».

Sošolka, ki je bila sama vse drugače nabrita, ji pravi hudomušno:

«A, taka si ti? Gospodje te kar iz kavarne pozdravljajo».

Naslednji dan Mašenka pozabi na dogodek in gre spet mimo kavarne. Nemec sedi spet tam in jo spet pozdravi. Sestra zardi, tujec ji je bil sicer všeč, toda od takrat je izbrala zmerom ovinek, da bi se izognila srečanju.

Nekoč je sestrična Stana vadila več deklet, med njimi tudi Mašenko, na našem vrtu sokolske vaje: «Eden, dva, — eden, dva, — eden, dva». Kar zagleda Mašenka plavolasca, kako gleda izza vogala podrte hišice za našim domom telovadke, zlasti njo, in se pri tem smehlja in očitno zabava. Sram jo je, da zardi in se vrže na tla ter si pokrije obraz z rokami. Pri tem pokuka skozi prste: gospod stoji še vedno tam in se na vsa usta smeje. Mašenka je bila odslej sicer huda nanj, toda ni mu mogla zabraniti, da bi je ne bil naprej pozdravljal. Imel je sestro in z njo je pogostoma zahajal mimo naše hiše. Začel je pozdravljati tudi nas, njene brate, in tudi mene je kdaj pa kdaj ogovoril.

Nekoč jo je zaustavil in ji rekel:

«Imam mladega psička. Vi imate velik in lep vrt in psiček bo kakor nalašč za vas».

Toda Mašenka ni hotela o ničemer več slišati in se je gospodu izognila.

Z Brankom sva šla ob neki priliki po Stari cesti naprej od «frenokombija» (umobolnice), ko naju nekaj više na isti ulici zaustavi prijazni Nemec.

«Za trenutek počakajta,» nama pravi.

Odhiti v hišo in se takoj vrne z ljubkim rumenkasto rujavim kužkom v rokah.

«Da hast du ihn,» mi pravi in mi ga stisne vsemu presenečenemu in vzradoščenemu v roke. «Trag ihn nach Hause und sorge gut für ihn». («Tu ga imaš... Nesi ga domov in dobro skrbi zanj».)

HENNY PORTEN, slavna filmska zvezda v času okrog prve svetovne vojne

Ves poln svojih indijanaric sem psičku takoj nadel ime Šakal, da me je spominjalo na živalski svet prerijskih zgodb.

Kmalu po izbruhu vojne z Italijo je plavolasi gospod izginil. «Verjetno je bil vpoklican in je padel na fronti, ker ga nisem nikoli več videla,» pravi Mašenka. «Ko ti je dal kužka, si ves nor od veselja stekel proti domu in že od daleč kričal s Stare ceste: Častna beseda, tisti blond gospod mi je dal pska!»

Mašenka je sicer trdila, da je kužek veljal kot darilo njej, toda jaz ga nisem hotel pustiti iz roke in sem vztrajal, da ga je blond gospod prav meni podaril. Preveč si sestra tudi ni upala vztrajati, saj smo jo itak že dovolj dražili s tem gospodom, pa tudi z drugimi njenimi občudovalci. Da bi se bila za žival kaj preveč brigala, ji najbrž ni hodilo v račun, medtem ko sem se jaz posvetil skrbi zanj z vnemo, ki je močno osupnila starše. Kajti mama ni bila z novo pridobitvijo nič kaj preveč zadovoljna in je rekla: «Nekaj dni bo Vladi ves nor na psička, potem se ga bo naveličal in vsa skrb bo odpadla name. Bolje je, da ga takoj dam od doma».

Toda mama ni računala z izpremembo, ki se je vršila takrat v meni. Moja prva skrb, ko sem se zbudil, je postal odslej moj Šakal; ko sem se vračal iz šole, je veljal moj prvi pozdrav njemu. Po ure in ure sem se preigral z njim, čistil za njim, mu nosil hrane in skrbel zanj, kot da bi mi bil otrok. Postal mi je bil nepogrešljiv, naravnost prijatelj, in samotarski, kakršen sem bil, sem se lahko po ure in ure pogovarjal s Šakalom.

Znanci, ki so prihajali k nam na obisk in so se utegnili kaj spoznati na pse, so menili o Šakalu, da je mešanec, «cestni potpuri» in da je zato brez vsake cene. Tudi domači so povzeli ta argument in me zafrkavali zaradi psa, zlasti še zato, ker so videli, kako neločljiva prijatelja sva postajala.

(Nadaljevanje sledi)